Է ՏԱՐԻ 1812 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 20 ԱՐԱՑ 4382 — Հ. Տ. 27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1890 — Ն. Տ. 8 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1890 — ՀԻՋՐ. 17 ՃԻՄԱԶԻՒԼ ԱԽԸՐ 1307 — ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԱՅԼ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ու ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	160
» »	Վեցամսեայ	80
» »	Եռամսեայ	40
Գաւառաց »	Տարեկան	200
» »	Վեցամսեայ	100
Օտար երկիրներ տարեկան ֆրանք		56
» »	Վեցամսեայ	28

[illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1890

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Ընտանեկան երեկոյթներ, պարահանդէս, թատերական ներկայացում Բարեկենդանի օրերու մէջ պատեհ առիթ կը համարուին պարարել ու վարժարանաց վտիտ ելմտացոյցները։

Յառաջիկայ երկու շաբաթներու մէջ պիտի ունենանք Օրթագիւղի Ս. Հռիփսիմեանց և Նեքտարինեայ վարժարանին ի նպաստ ընտանեկան երեկոյթն, ի նպաստ Գատը-գիւղի Արամեան երկսեռ վարժարանի պարահանդէսն, ու Գում-Գաբուի Ուսումնասիրաց ընկերութեան ի նպաստ թատերական ներկայացումը։

Այս երեք հիմնարկութիւններ որքան որ ալ իբր թաղային հաստատութիւններ նկատուին, բայց և այնպէս ըստ բաւականին ընդհանրական հանգամանք կրնան ունենալ։

Երեսուն տարի է որ հիմնարկուած է Օրթագիւղի Ս. Հռիփսիմեանց աղջկանց վարժարանն, և, զարմանալի երեւոյթ, այս երկարատեւ ժամանակամիջոցին երբեք մի օր չէ շեղած իր ուղղութենէն, և՛ ոչ ալ խանգարումի վիճակին ենթարկուած։ Ո՞ր թաղային դպրոց կարող եկած է անընդհատ շարունակել երեսուն տարի բարեկարգ վիճակի մէջ։ Տիկիններու և օրիորդներու խնամակալութիւններ միմեանց յաջորդելով, և հաւատարիմ աւանդապահներ հանդիսանալով, հասուցած են վարժարանն այն լաւ վիճակին յորում կը գտնուի այժմ։ Ո՞չ ապաքէն խնամակալուհիներու այս հաստատամտութիւնը կ'ապացուցանէ թէ ամէն ատեն բացարձակ ճշմարտութիւն չէ այն վճիռն որու համեմատ «կին փոփոխամիտ է»։

Երեսուն տարիներու մէջ այդ վարժարանն ազգին նուիրած է հարիւրաւոր աշակերտուհիներ որք ոչ միայն ի Պոլիս, այլ և Գաւառն ալ դուրս ամենուրեք հանդիսացած են օրինակելի տիպարներ, իրենց բարոյականովը, իրենց տաղանդովը։

Օրթագիւղի Ս. Հռիփսիմեանց վարժարանի աշակերտուհիներ մեծապէս նպաստած են ու կը նպաստեն ազգային կրթութեան ընդհանրական ծաւալումին։ Դպրոցասէր-Տիկնանց ընկերութիւնն հիմնուած է նոյն վարժարանի աշակերտուհիներէն, և տասը տարի է անընդհատ կը շարունակէ, բացարձակապէս Հռիփսիմեանց նախկին աշակերտուհիներու տեսչութեան ներքեւ։

Ազգանուէր Հայուհեաց ընկերութիւնը զօրաւոր աջակիցներ գտած է միշտ Հռիփսիմեանց վարժարանի աշակերտուհիներէն։ Ազգանուէր Հայուհեաց Ընդհ. Ժողովի Ատենապետն, Ազնուաշուք Տիկին Մաքրուհի Յ. Նորատունկեան, աշակերտուհի է Ս. Հռիփսիմեանց վարժարանի։

Տարակոյս չունինք թէ այսպիսի վարժարանի մը ի նպաստ կազմուած ընտանեկան երեկոյթ մը պիտի պսակուի կատարեալ յաջողութեամբ։

Գատը-գիւղի Արամեան երկսեռ վարժարանն ևս իրաւունք ունի ընդհանուր համակրութեան առարկայ ըլլալու։ Այդ վարժարանը կը խնամէ այնպիսի հոգաբարձութիւն մը որոյ անդամներն իրենց զանազան արժանիքներու կը միացնեն նաեւ կատարելապէս գործնական մարդեր ըլլալու յատկութիւնը։ Այդպիսի հոգաբարձութիւն մը ջանադիր է տալ ազգային մանկտւոյն այնպիսի կրթութիւն մը որու շնորհիւ կարենան ապրիլ աշխարհի մէջ ո՛չ միայն իբր բարոյական մարդ, այլ և իբր գործի մարդ, կեանքի կռիւներու դիմադրելու և յաղթանակ տանելու կարող ըլլալով։

Ի նպաստ Գատը-գիւղի Արամեան երկսեռ վարժարաններու տրուած հանդէսի մը մասնակցելու պարտականութեան ներքեւ են Պոլսոյ բոլոր թաղերը։

Գատը-գիւղի Հայերն ամէն ատեն առաջնորդութեամբ մասնակցած են այն ամէն ազգային հանգանակութիւններու որք բարեգործական նպատակներու կը ծառայեն։ Ո՛չ մէկ թաղի Հայեր —հարստութեան համեմատութիւնները պահպանելով հանդերձ— այնքան սիրայօժար մասնակցած են ազգային հանգանակութիւններու որքան Գատը գիւղցիք։ Եթէ Գատըգիւղցիք մի քիչ ժլատ ըլլային ուրիշ հանգանակութիւններու մէջ և իրենց ոյժն ու գործունէութիւնը պահպանէին իրենց թաղին, տարակոյս չկայ թէ Գատը-գիւղի վարժարանները Հայոց ամէնէն հարուստ վարժարանները պիտի ըլլային։

Գատը-գիւղցիները կատարելապէս իրաւունք ունին սպասելու որ Կ. Պոլսոյ բոլոր թաղերու Հայերն իրենց համակրանքն ու յարգանքը գործնականապէս իրենց ցոյց տան։

Իսկ Գում-գաբուի Ուսումնասիրաց ընկերութիւնը կատարելապէս հանրային ընկերութիւն է, իբր նպատակը եղական է։ Վարժարաններու մէջ գտնուող աղքատիկ հայ ուսանողներու պէտքերն հոգալ՝ այդ ընկերութեան կէտ նպատակն է։

Հա՞րկ է երկար ծանրանալ այդպիսի նպատակի մը օգտակարութեան մասին։ Ի՞նչ պիտի ընեն անոնք որք ընդարձակ ասպարեզ մը կրնան տեսնել իրենց հանդէպ և սակայն զուրկ դրամական միջոցէ կը մնան չուարեալ և յուսահատ։ Այդպիսիներու համար է որ Գում-գաբուի Ուսումնասիրաց ընկերութիւնը կը հասնի օգնութեան։ Եւ շնորհիւ անոր օժանդակութեան բազմաթիւ աղքատիկ պատանիներ պիտի մտնեն փայլուն ասպարէզներու մէջ և օր մը ազգին օգտաւէտ անդամներ հանդիսանան։

Ռուսաստանի մէջ ամէն ջանք կ'ըլլայ աղքատիկ ուսանողութեան նպաստամատոյց ալ կարկառել, և քանի՛ներ որք կը փայլին այսօր Ռուսաստանի մէջ՝ այդ աջակցութեան պարտական իրենց արդի կացութիւնն։ Ինչո՞ւ Պոլիս ալ այդ օրինակին չհետեւի։ Գում-Գաբուի Ուսումնասիրաց ընկերութիւնը նախաձեռնութիւնը կ'ունենայ։ Այդ ընկերութեան տրուած քաջալերութիւնն արդարեւ բազմաբեղուն արդիւնքներ կը խոստանայ, հետեւաբար փափաքելի է որ փետր. 3ի ներկայացումը կատարեալ յաջողութիւն մը ըլլայ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ԱԶԳՈՒԹԵԱՆՑ ՊԱՅՔԱՐՆ ՅԱՒՍՏՐԻԱ

ԳԵՐՄԱՆԵՒՉԵԽ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

Գերմանեւչեխ հաշտարար Յանձնաժողովի աշխատութեանց արդիւնքն եղաւ ճշմարիտ Սահմանադրութիւն մը Պոհեմիոյ կամ Չեխաստանի համար, Սահմանադրութիւն որ տեսակին մէջ եզական կրնայ համարուիլ, այն մանրակրկիտ հոգածութեամբ զոր կը ցուցնէ չեխական և գերմանական ազգութեանց գիրազդածութիւնները գոհացնելու ամէնէն մեծ և ամէնէն փոքր նիւթոց մէջ անգամ։

Սին խօսք մը չէր ըսեր Ֆրանձ Յոզէֆ կայսր երբ Աւստրիա-Հունգարիոյ սահմանադրական նոր կազմակերպութեան առթիւ, քառորդ դար յառաջ, կը յայտարարէր թէ իւր Տէրութիւն «ազգութեանց հայրենիքը» պիտի լինի։ Ամենայն խղճմտութեամբ Ն. Վեհափառութիւն հոգ տարաւ իւր բազմացեղ հպատակաց ազգային ուրոյն նկարագիրը պահպանելու, ազգային իրաւունքները գոհացնելու, և իւր հայրական հովանաւորութեան ներքեւ ամէն ազգութիւնք զարգացան յառաջացան։

Բայց Պոհեմիոյ համար որոշեալ Սահմանադրութիւնը ծայրագոյն աստիճանն է ուր կրնայ տարուիլ ազգային հակառակ պահանջումներ հաւասար չափով գոհացնելու քաղաքականութիւնը։

Պոհեմիա երեք մասերու բաժնուած է. Չեխական Պոհեմիա, Գերմանական Պոհեմիա և Խառն Պոհեմիա։ Առաջնոյն մէջ պաշտօնական լեզուն չեխերէն պիտի լինի, երկրորդին մէջ՝ գերմաներէն, երրորդին մէջ՝ թէ՛ մին և թէ միւսն։ Այն ժողովք և Ատեանք որք բովանդակ Պոհեմիոյ համար մէկ մէկ հատ միայն կրնան լինել, երկու ստորաբաժանումներ պիտի ունենան, երկուց ազգութեանց իրաւունքները պաշտպանող։ Նահանգային Երեսփ. Ժողովոյ մէջ, երբ խնդիր մը ազգային հակառակութիւն դրդռէ, երկուց ազգութեանց ներկայացուցիչք առանձինն պիտի քուէարկեն, և առաջարկեալ խնդիրն ընդունուած չպիտի համարուի մինչեւ որ երկուքին հատուածք առանձինն քուէարկած չլինին զայն։

Սահմանադրական շատ հետաքրքրաշարժ փորձ մ'է այս, որոյ կիրառութեան ո՛չ միայն Աւստրիա-Հունգարիոյ մէջ այլ և արտաքոյ այն Տէրութեան մեծ ուշադրութիւն կը նուիրուի։ Շատեր կը թերահաւատին անոր յաջողութեան։

Հունգարիոյ մէջ, օրինակի համար, չի կարծուիր թէ Թաաֆֆէ կոմսին նախարարութիւնը պահպանելու նպատակաւ կատարուած այս իրաւախոհութիւն ակնկալուած արդիւնքը տայ։ Մինչ Աւստրիա ամեն ազգութիւններ հաւասարապէս գոհացնելու քաղաքականութեան կը հետեւի Թաաֆֆէ կոմսին վարչութեամբ, Հունգարիա, Պ. Թիզայի վարչութեան ներքեւ, ամեն բան մաճառացնելու քաղաքականութեան հետամուտ է։

* * *

Աւելի քան տասն տարի յառաջ, Թաաֆֆէ կոմս յիշխանութիւն անցաւ, երբ Ազատական Գերմանք, Աւերսփերկ Իշխանին նախարարապետութեամբ, տարիներէ հետէ կառավարած էին երկիրը։ Թաաֆֆէ կոմսի կէտ նպատակն եղաւ պահպանողական կուսակցութիւն մը շինել՝ ի մի ձուլելով չեխական, լեհական, սլաւոնական, իտալական խմբակներն և ծայրայեղ կղերական գերման ազնուականութիւնն։ Այսչափ հակառակ տարրեր մէկտեղ պահել այնչափ երկար ժամանակ՝ ճշմարիտ ճարտարութեան գործ էր։ Այս «հակառակաց միաբանից» կուսակցութեան նշանաբանն էր դիմադրել գերման Ազատականաց ամենայն ինչ գերմանացնելու ձգտման։ Ուրոյն ազգութեանց պահպանումն ողջամիտ ուղղութիւն մ'էր, բայց քանի որ Ազատականներուն հակառակորդ կը հանդիսանային՝ Թաաֆֆէ կոմսին հետեւողք հակազատական տնօրինութեանց ջատագով եղան, և իրենցմէ բազմաց կղերամտութեամբ և ծայրայեղ պահպանողականութեամբ խառնելի ըրին Թաաֆֆէ կոմսին քաղաքականութիւնն իւր ամբողջութեամբ։

Անուրանալի է սակայն թէ Թաաֆֆէ կոմս գնահատելի ծառայութիւն մը մատոյց Տէրութեան և երկրին՝ արդեամբ ապացուցանելով թէ այլազան ազգութիւնք գոհ կրնան ապրիլ աւստրեան դրօշին ներքեւ։ Ազգային ինքնուրոյն համալսարաններ, վարժարաններ, մուսէոններ և թատրոններ բացուեցան, մինչ յառաջագոյն ամեն բան գերմանական էր։

Այս «ազգային» քաղաքականութիւն եւս իւր հետաքրքրաշարժ կողմերն ունեցաւ։ Թղթակից մը կը պատմէ Թայմզի մէջ թէ ինք անգամ մը պոհեմիական քաղաքի մը մէջ կը պտըտէր Չեխի մը հետ։ Չեխը նոր գեղեցիկ շէնք մը ցոյց տալով կ'ըսէ Անգլիացւոյն. «Կը տեսնէ՞ք, ահա՛ մեր ազգային թատրոնը, մինչ սա խեղճուկ շէնքը Գերմանաց թատրոնն է»։ Բայց խօսակցութիւնն յառաջ տանելով, Անգլիացին կ'իմանայ թէ երկու թատրոնք եւս փակ կը մնան. որովհետեւ թատերասէր հասարակութիւնը բազմաթիւ չէր այն քաղաքին մէջ, մէկ թատրոն յառաջ բաւ էր թէ՛ Գերմանաց և թէ Չեխաց. մերթ գերմաներէն, մերթ չեխերէն ներկայացմունք կը տրուէին այն միակ թատրոնին մէջ։ Երբ Թաաֆֆէ կոմսին «ազգային» քաղաքականութիւնը կը յաղթանակէ, Չեխք ազգասիրաբար կը փափաքին ուրոյն թատրոն ունենալ և հատ մի կը շինեն մեծ ծախքով։ Արդ, Գերմանք չեն յաճախեր չեխական թատրոնը։ Չեխերն ալ ո՛չ եւս ոտք կը կոխեն գերմանական թատրոնն, որով երկուքն ալ կը գոցուին։

Ի Փրակա երկու Համալսարանք կան, որոց Փրոֆէսորք իրարու երես չեն նայիր, և բնաւ հաղորդակցութիւն չունին իրարու հետ։ Մինչեւ անգամ փողոցներու մէջ զիրար չեն բարեւեր։ Անոնց օրինակին ամենայն ծայրայեղութեամբ կը հետեւին իրենց աշակերտք, որք շատ անգամ կռուի կը բռնուին իրարու հետ, և եթէ չլինէր ոստիկանութեան աչալուրջ հսկողութիւնն ու միջամտութիւնը, շատ անգամ Փրակայի պողոտաներն համալսարանական արեամբ կը ներկուէին։

Այս ազգային հակառակութիւնք բնականապէս չեն նպաստեր կրթական դասն յառաջացնելու։ Չեխք ազգասիրաբար կ'ատեն ամեն բան որ գերմանական է, նոյն իսկ գերմաներէն լեզուն, և հետեւանքն այն է որ քաղաքական և շահագործական ասպարէզին մէջ յետնեալ կը մնան։ Չեխ ազգասէր ծնողներ գերմաներէն չսովրելու կը պարտաւորեն իրենց տղայքն, որք հետեւապէս Պոհեմիայէն դուրս ապրուստ չեն կրնար ճարել։ Բայց գերմաներէնը բանակին պաշտօնական լեզուն լինելով, քիչ շատ գերմաներէն պէտք է սովրին չեխ երիտասարդք երբ զինուորական ծառայութեան կը կոչուին, բայց քաջավարժ չլինելով գերմաներէնի, ետ կը մնան զինուորական յառաջդիմութեան ասպարէզին մէջ։ Պատերազմական նախորդ Նախարարը կը գանգատէր թէ գերմաներէնն Աւստրիայէն աւելի Հունգարիոյ մէջ կը սովրուի, զի Մաճառք հասկցած են որ տիեզերական լեզուի մը անգէտ մնալով կը դատապարտուին մեկուսացեալ մնալ իրենց հայրենի երկրին մէջ, որ նմանապէս կը մեկուսանայ աշխարհի մէջ։ Պոհեմիոյ մէջ կղերին խաւարեալ մասն՝ ազգասիրութեան քօղին տակ՝ քաջալերած է տգիտութեան ջատագովներն, և չեխ ազնուականք, հոգ տանելով հանդերձ որ իրենց որդիք և դստերք քաջահմուտ լինին Վիեննայի Արքունեաց պաշտօնական լեզուին (գերմաներէնի,) թող չեն տուած որ իրենց մշակներն ու վարձուորները չեխերէնէ դատ ուրիշ լեզու գիտնան։

* * *

Այս վիճակ դեռ կրնար շարունակուիլ եթէ Երիտասարդ Չեխք իրենք չդահավիժէին, և եթէ Թրենթինոյի Իտալացիք Իռէտէնթեան հակաւստրեան կուսակցութեան յարելու հակումներ չցուցնէին։ Երիտասարդ Չեխք պահանջեցին Յովհան Հիւսի փառաւորումն, որ պահպանողական տարերաց կրօնական զգացումը վիրաւորեց։ Պահանջեցին նաեւ Պոհեմիոյ թագաւորութեան վերահաստատումն, որ աւստրեան Տէրութեան արդի երկւակ դրութիւնը խախտելու երկիւղ ազդեց քաղաքագէտ Պահպանողականներուն։ Եւ Երիտասարդ Չեխք քիչ ժամանակի մէջ ա՛յնչափ ժողովրդականութիւն շահեցան որ պահպանողական Չեխաց ձեռքէն կարգ մը երեսփոխանական աթոռներ կորզեցին, և նոյն իսկ Թաաֆֆէ կոմսին վարչութիւնն հարուածել սկսան։ Գերմանք առին քաշեցին Պոհեմիոյ նահանգային երեսփոխանական ժողովէն, չեխական երկու կուսակցութիւնները դէմ առ դէմ թողլով, և ամեն նշանք կը ցուցնէին թէ քիչ ժամանակէն պահպանողական Չեխք բոլորովին պիտի ընկճէին, և ասպարէզն Երիտասարդ Չեխաց առջեւ բաց պիտի մնար։

Ասոր վրայ Վիեննայի Խորհրդարանին մէջ գերման կուսակցութիւնը գլուխ վերցուց, խստիւ հարուածելով զԿոմս Թաաֆֆէ թէ իւր այլասարեր «ազգային» քաղաքականութեամբ դրդած է ազգային վտանգալից բաղձանքներ, զորս անկարելի է գոհացնել առանց Տէրութեան հիմանց դպչելու։ Թաաֆֆէ Կոմս երկուց կուսակցութեանց չափաւոր տարրերուն կոչում ընելու պէտքն ըմբռնեց, և աստի ծագեցաւ գերմանաչեխ հաշտարար Յանձնաժողովը, որոյ որոշմանց համաձայն Աւստրիոյ կառավարութեան մէջ այսուհետեւ գերմանական չափաւոր կուսակցութիւնն եւս իւր մասնակցութեան բաժինը պիտի ունենայ, և գերման լեզուին և գերմանական հաստատութեանց դէմ ժամանակէ մ'ի վեր ցոյց տրուած ատելութեան վերջ մը պիտի դրուի։ Ո՞չ ապաքէն ա՛յդ պատճառաւ էր որ Վիլհելմ Բ. Կայսր Վիեննա այցելումն առթիւ բնաւ չմեծարեց զԿոմս Թաաֆֆէ, մինչ տեսակցութեամբք և պատուանշանօք կը պատուէր զՊ. Թիզա, մաճառ Նախարարապետը։

* * *

ԶԿոմս Թաաֆֆէ գերմանական չափաւոր կուսակցութեան գիրկը նետող վերջին և վճռական հարուածը Նախարարական կուսակցութեան կղերամիտ խմբակը տուաւ։ Լիխթէնշթայնի իշխանն օրինագիծ մը մատոյց Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովոյն, որով, վարժարանաց աշխարհականացումէն (այսինքն՝ աշխարհական տնօրինութեան ենթարկուելէն) գանգատելով, կը պահանջէր որ ըստ առաջնոյն նախակրթարանք կղերին ուղղակի տնօրինութեան ներքեւ դրուին։ Թաաֆֆէ կոմս երկու սուրի մէջ էր մնացած։ Եթէ հաւանէր այս կղերամիտ օրէնքին, ազատական ահաւելի փոթորիկ մը կը յարու-

---

—) 67 (—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ԱՆՑԵԱԼԸ

—Քու տէրդ, ագարակապանն, ի՞նչ կուտայ քեզ։

—Դրանշան վարպետը յիսունական Փրանք կուտայ ինձ ամեն տարի, Ս. Յովհաննու տօնին։

—Ուրեմն երկու տարի աշխատելու պէտք ունիս հարիւր Փրանք ձեռք բերելու համար։

—Այո՛, երկու տարի։

—Ոտքդ շատ կը ցաւի՞։

—Ո՛չ այնքան շատ, պարոն։

—Կ'ուզե՞ս որ երթամ մէկը բերեմ որպէս զի խախտած ոսկորներդ ու ջիղերդ շտկէ, զքեզ բժշկէ։

—Ո՛չ, պարոն, սուղի կը նստի։

—Ես քու կողմէդ կը վճարեմ։ Օրինակի համար Միռ-ա-Մօռը կայ որուն համար կ'ըսեն թէ շատ վարպետ է ոտքի ցաւերու համար։ Կ'ուզե՞ս որ երթամ կանչեմ զանիկայ։

—Կ'ուզեմ, պարոն։

Մարէսքօ կը մտածէր ինքովի.

—Եթէ այս ստահակը Վիրժինի Լաթուշի սպանութիւնը տեսած է, Միռ-ա-Մօռը տեսած ըլլալու չէ։ Ապա թէ ոչ, վախնալու էր․․․

Եւ բարձրաձայն.

—Լա Հէօյնն ալ կայ որ բժշկող բոյսեր գիտէ։

—Թո՛ղ այն ըլլայ, հոգ չէ։

—Ուրեմն Լա Հէօյնն ալ չէ, ըսաւ ինքնին Մարէսքօ։

Եւ յարեց.

—Թերեւս աւելի դիւրին ըլլայ երթալ տոքթոր Ռընօտիէռը բերել, Սէրտօնէն։

Փոքրիկ Ֆալօն դեղնեցաւ։ Եւ խեղդուկ ձայնով մը.

—Ո՛չ, չէ, պարոն, չէ, չեմ ուզեր։

—Ինչո՞ւ համար։

—Վասն զի պէտք չունիմ, պարոն, ոտքըս ա՛լ չի ցաւիր։

—Կ'երեւայ թէ հետքը գտայ, ըսաւ ինքնին Մարէսքօ։ Ընկերս՝ Պակաթէլը պիտի կատղի։

Եւ անմիջապէս, չուզելով երկիւղ պատճառել տղուն, ուզելով ընդհակառակն անոր հետաքրքրութիւնը շարժել.

—Հարի՛ւր Փրանք, ըսաւ։ Եթէ քեզի հարիւր Փրանք տայի, ի՞նչ կը գնէիր։

—Բան մը չէի գներ, պարոն, կը պահէի ապագային համար, երբ սպասաւոր ըլլամ։

—Քեզի հարիւր յիսուն կուտամ, եթէ խելօք կենաս։

—Բայց խելօք եմ, պարոն, եզներուս հետ կոշտութեամբ չեմ վարուիր։ Եւ անոնց վրայ լաւ կը հսկեմ, երբոր դաշտ ելնենք։ Հայր Դրանշան երբեք յանդիմանած չէ զիս։

—Ուրեմն կուտամ քեզ։ Որոշուած է։

—Բայց ես կ'ուզեմ վաստկիլ այդ գումարը, պարոն։

—Ճշմարտութիւնն ըսէ՛ ինձ։ Սէրտօնի մէջ մէկը կայ որ քեզի երկիւղ կը պատճառէ, այնպէս չէ՞։

—Այո՛։

—Տօքթոր Ռընօտիէ՞ռն է։

—Այո՛։

—Ինչո՞ւ կը վախնաս իրմէ։ Գէշ մարդ չէ։

—Ընդհակառակը, պարոն։

—Ուրեմն դուն գիտես իր չարութիւնները։

Մանուկ հովիւն, այս հարցափորձերուն առջեւ զգալով թէ այլ եւս չէր կրնար պաշտպանել ինքզինքը, սկսաւ լալ։ Ու հեծկլտալով, կը գոչէր.

—Բան մը չպիտի ըսեմ, բան մը չի պիտի ըսեմ, բան մը չի տեսայ։

—Յաջողեցա՛յ, մտածեց ոստիկանը։

Թող կուտար որ հովիւն ազատօրէն լայ։ Գրպանէն հարիւր յիսուն Փրանքի ոսկի դրամ հանեց։ Փոքրիկ գիւղացւոյն ցոյց տուաւ զայնս, արեգական տակ շողշողացնելով ու երկու ձեռացը մէջ հնչեցնել տալով։

Տղան, յանկարծ սփոփուած, սկսաւ ծիծաղիլ։

—Այդ ոսկիներն իմ եզներուս բոժոժիկներուն չափ ձայն կը հանեն։

—Ասոնք քուկդ պիտի ըլլան, եթէ ուզես տեսածդ պատմել ինձ, և եթէ ըսես թէ ինչո՞ւ համար կը վախնաս Տոքթորէն։

—Ո՛հ, չեմ գիտեր։

Մարէսքօ ոսկիները գրպանը լեցուց։ Հովիւին կուրծքը ելեւէջ մը ունեցաւ, եւ շրթանցը վրայ հառաչ մը եկաւ զոր զսպեց։

—Խոստացած էիր այդ ոսկիներն ինձ տալ։

—Այո՛, բայց քանի որ չես ուզեր գիտցածդ պատմել, ինձ կը պահեմ զայնս։

—Ո՞վ ըսաւ ձեզ թէ ես բան մը գիտեմ։

—Գուշակելը դժուար չէ, քանի որ հայր Բուրաժօյի մահուան օրը և երբ Վիրժինի Լաթուշը կը խեղդէին, դու գիհոլին վրայ ելած էիր։

—Ե՞ս։ Սուտ է։

—Ո՛չ։ Ես տեսայ քեզի։ Եւ որովհետեւ այդ ծառը հայր Բուրաժօյի պատուհաններէն մէկուն դէմ կը գտնուի, և դուն լաւ կը տեսնես, անշուշտ տեղի ունեցածներուն ո՛չ մէկ պարագայն մոռցած ես։

Պզտիկ հովիւն ապահովուած չէր տակաւին։ Յաւած ոտքը ջուրին մէջ կը մնար միշտ։ Եւ անմտաբար կը զուարճանար փայտի երկու կտորներով զորս ձեռքին տակ գտած էր։ Յայտնի էր թէ կը վարանէր։

—Եթէ գիտցածս յայտնեմ, ըսաւ վերջապէս, մարդու բան չ'պիտի ըսէք։

—Ո՛չ, ապահով եղիր, պատասխանեց Մարէսքօ որ չկրցաւ ժպիտ մը զսպել։

Սակայն հովիւը, որ իր տգիտութեան հակառակ, ողջամիտ էր, յարեց,

—Եթէ ամեն բան գիտնալ կուզէք, ըսել է թէ շահ մը ունիք այս գործին մէջ։

—Ճշմարիտը չէ՛, պարզապէս հետաքրքրութեան համար։ Իմ ի՞նչ հոգս թէ Վիրժինի Լաթուշը խեղդուած կամ անձնասպան եղած ըլլայ։

—Ամեն մարդ իր գործը գիտէ, ըսաւ հովիւը փիլիսոփայաբար։

—Այդպէս է։ Ուրե՞մն։

—Ուրեմն, քանի որ մարդու բան չըպիտի ըսէք և խոստացածնիդ պիտի տաք ինձ, ըսեմ թէ չէք սխալիր երբ կըսէք թէ ծառին վրայ տեսած էք զիս։ Հոն էի առաւօտուն, երբ հայր Բուրաժօ մեռաւ։

—Եւ ի՞նչ տեսար։

—Լա Հէօյնը ու տոքթոր Ռընօտիէռը տեսայ որք խուցին մէջ կ'երթեւեկէին։

—Ա՛հ, Լա Հէօյնը հո՞ն էր։

—Այո՛։ Միայն, շատ լաւ չէի կրնար տեսնել, որովհետեւ երեք պատուհաններէն մէկ հատ միայն կար որուն փեղկերը բաց էին։ Միւսները գոց կը մնային։

—Ինչ եւ է, ամեն բան պատմէ ինձ։

—Վայրկեան մը, այլ եւս ոչ ոք տեսնելով, կը կարծէի թէ ամեն մարդ գացած էր ու առանձին թողած էին հայր Բուրաժօն իր անկողնին մէջ, ես ալ հեռանալու վրայ էի, երբ փորս ցաւ մնաւ, այնչափ շատ պտուղ կերած էի։

—Ա՛հ, ստախօ՛ս, քիչ մը առաջ հաւատացունել կ'ուզէիր թէ․․․

—Բան մըն էր ըսի, պարոն, ընդմիջեց հովիւը ծիծաղելով։

—Շարունակէ՛։

—Կը պատրաստուէի հեռանալ, երբ տեսայ որ Վիրժինի Լաթուշ ներս կը մտնէր։ Ներս մտած պահուն, ո՛հ, շատ աղէկ տեսայ, ձեռքերն օդին մէջ վեր բարձրացուց, տեսէ՛ք, ասպէս,—եւ այն ձեւը առաւ,—շատ զարմացած ու բարկացած կերպարան մը ունէր։ Ու կ'աղաղակէր․․․

—Լսեցի՞ր թէ ինչ ըսաւ։

—Այդ չեմ կրնար ըսել։

—Վերջացո՛ւր պատմութիւնդ։

—Յանկարծ, բժիշկը անոր վրայ նետուեցաւ եւ կոկորդէն բռնեց ասպէս։ Պառաւն ինքզինքը չէր պաշտպաներ։ Շատ չի տեւեց, պարոն, այնքան ժամանակ որքան կը տեւէ երբ վարպետիս կինը՝ Դրանշան խաթունը՝ բադի մը վիզը կը կտրէ։ Երբ Ռընօտիէռ խեղդեց զայն, մատները վերցուց ու պառաւը գետին ինկաւ։ Կը հաւատամ թէ մեռած էր, վասն զի չփորձեց ոտքի ելլել։

—Լաւ ճանչցա՞ր տոքթոր Ռընօտիէռը։

—Կը կարծեմ թէ այնպէս է, պարոն։ Անկարելի է սխալիլ։

—Եւ Լա Հէօյնը ի՞նչ կ'ընէր այդ միջոցին։

—Լա Հէօյնը՞ հոն չէր։

—Ապահո՞վ ես։ Դուրս ելլելը տեսա՞ր։

—Ո՛չ, բայց այն միջոցին երբ բժիշկը Վիրժինին կը խեղդէր, չի տեսայ։

—Ետքը՞։

—Ետքը, ես մեկնեցայ, պարոն, շատ վախցած էի։ Եզներս Մառէ-Պուէնի արօտավայրը տարի։

(Շարունակելի)

ցանէր իրեն դէմ, նոյն խել իր կուսակցութեան յառաջացեալ մասանց մէջ. եթէ մերժէր, իր կուսակցութեան կանոնական աջակցութենէն կը զրկուէր։ Հետեւապէս, կայսրը միջամտեց, իւր խորհրդով Լիխթենշթայն իշխան ո՛չ միայն իւր ձախող օրէնքն ետ առաւ, այլ և քաղաքական կեանքէն հրաժարեցաւ բոլորովին, և ասպարէզը բաց թողուց պատուաւոր իրաւախոհութեան մը, որ Գերմաններուն չհաճոյ եղաւ, քանի որ կառավարութեան մէջ անոնց բաժին մը կուտայ վերստին և Պոզենի մէջ չեխական հակառակութեան չափ մը կը դնէ, և Չեխերուն ալ չհաճոյ եղաւ, քանի որ պաշտօնի վրայ կը պահէ Թաաֆֆէ Կոմսին նախարարութիւնն, և վերջնապէս կը նուիրագործէ չեխական ազգային կարգ մը իրաւունքներ, զորս երբեմն գերման նախարարութիւնը կը զլանար անոնց։

Ի ՌՈՒՍԻԱ

Անգլիաները Թայմզի մէջ ընդարձակ տեղեկութիւններ հրատարակեցին ի Սիպերիա Եաքուտսք քաղաքին մէջ գործուած խժդժութեան մը վրայ, ուր աքսորի դատապարտուած անձինք կարծեցեալ դիմադրութեան մը պատճառաւ հրացանի բռնուած էին։ Այս ցաւալի դէպքին պատմութիւնն այն ատեն հաղորդեցինք մեր ընթերցողաց։

Թայմզ իւր թիւոց 1 թուով նոյն դէպքին վրայ նոր խմբագրական մը հրատարակելով, կը ծանուցանէ թէ յանցաւոր պաշտօնատարք ո՛չ միայն չեն պատժուած, ինչպէս՝ հանրային կարծիքը կը պահանջէր, այլ անոնց գլխաւորը, կառավարիչ Օսթաշին, աստիճանի և պաշտօնի բարձրացում ստացած է, և իւր մեղսակիցք ևս կառավարական շնորհաց արժանացած են։ Այս առթիւ Թայմզ խստիւ կը քննադատէ ռուսական վարչային մեթոտները։

Ի ՓԱՐԻԶ

Ի Փարիզ օրուան «առիծն» է Նիքոլա մեծ դուքսն, Հօրեղբայր Ցարին, որ բազմաթիւ հետեւորդներով ֆրանսական ոստանն հասաւ, շաբաթ մը կենալու դիտաւորութեամբ, և Ֆրանսայի կառավարական մարմնոց և ժողովրդեան կողմէ ամենայն համակրանօք ընդունուեցաւ։ Փարիզէ Նիս պիտի երթայ, իւր խանդարեալ առողջութիւնը դարմանելու համար։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Իտալական լրագիրք ոմանք կը գանգատին թէ գերման սեղանաւորք Իտալիոյ օգնել կը յօժարին այն պարագայից մէջ միայն ուր Իտալիա նիւթական երաշխաւորութիւն մը կարող է ընծայել։ Պերլինի սեղանաւորք Իտալիոյ «տնտեսական գրաւման» կը ձգտին։ Ի Հռոմ հիմնուելիք կալուածական վարկի դրամատունը գերման սեղանաւորաց ձեռքը պիտի անցնի։ Այս ըսել է թէ Իտալիոյ անշարժ կալուածք պիտի գրաւին յօգուտ գերման դրամատէրաց։

Ի ՓՈՐԹՈՒԿԱԼ

Սերփա Փինթօ հազարապետ մերժեր է յԱրեւմտեան Ափրիկէ իրեն առաջարկեալ նոր պաշտօնն, որով Լիզպոնի կառավարութիւնը կ'ուզէր Փորթուկալէն հեռի պահել ժողովրդական հազարապետը։

Սերփա Փինթօ զինուորական ծառայութենէն հրաժարական տալ ուզեր է, Լիզպոն վերադառնալու ազատ լինելու համար, ուր քաղաքական դեր պիտի կրնայ կատարել, իբրեւ նոր Պուլանժէ մը։

Փորթուկէզ Հանրապետականք, որք արքայական կառավարութեան դէմ գժտութիւններ յարուցանելու առիթ կը փնտռեն, որոշեր են հազարապետին առաջարկել որ իրենց գլուխ լինի։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

Թրիեսթէէ կը ծանուցուի թէ այն կողմանց իտալացի ժողովուրդ սաստիկ գժգոհութիւն կը ցուցնէ ինչ ինչ վարչային վարմանց նկատմամբ։ Նորընտիր աւստրացի կառավարիչ Պառոն Ռինալտի պաշտօնական պտոյտ մը կ'ընէ Իստրիոյ եզերաց վրայ, և ամենուրեք գերմաներէն կը խօսի երբ տեղային իշխանութեանց ուղղէ իւր խօսքը։ Ժողովուրդը կը զգուշանայ ճամբուն վրայ շարուելէ և աւստրացի կառավարիչն ողջունելէ, և տեղային իշխանութիւնք ամենուրեք իտալերէն կը խօսին Ն. Վսեմութեան։

Ի ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

1888 յունուար 1էն մինչեւ 1890 յունուար 1, երկու տարւոյ մէջ, յիսուն նոր եկեղեցիք շինուեցան ի Նիւ-Եորք, չորս միլիոն տոլարի (800 հազար անգլ. ոսկւոյ) ծախիւք։ Այս եկեղեցեաց տասն Հռոմէականաց է, մնացեալը զանազան բողոքական հասարակութեանց։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

ՆԻՍՏ Ժ

Ուրբաթ, 26 Յունուար 1890

Ազգային Ժողովոյ Ժ. Նիստը տեղի ունեցաւ երէկ Ղալաթիոյ Ազգ. Խորհրդարանին մէջ, ի ներկայութեան 44 երեսփոխանաց, ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հօր և ատենադպրութեամբ Ազնուաշուք Տր. Յ. Թիրեաքեան էֆէնտիի։

Ատենական գործողութեանց կարգին մէջ վաւերացան Ը. և Թ. Նիստերու ատենագրութիւնք։

Դիւանը ծանոյց Ժողովին թէ՝ Կաթողիկոսական Յանձնաժողովոյ անդամներէն Գեր. Խորէն Նար-Պէյ Սրբազան հիւանդ ըլլալով ներկայ չգտնուիր այս աւուր նիստին, որ մասնաւորապէս գումարուած է լսելու համար Կաթողիկ. Յանձնաժողովոյ տեղեկագիրը։ Նմանապէս Ժողովին հաղորդուեցաւ Վսեմ. Նուրեան էֆէնտիի նամակն որով կը ծանուցանէր թէ հիւանդութեան պատճառաւ բացակայ պիտի մնայ։

Այս բացակայութեանց պատճառաւ Կաթողիկ. Յանձնաժողովէն ոչ ոք ներկայ էր. բայց քիչ յետոյ Իւթիւճեան Կարապետ էֆ. գալով միակ ներկայացուցիչն եղաւ յիշեալ Յանձնաժողովոյն։

Վսեմ. Ստեփան փաշա Ասլանեան խօսելով Կաթողիկ. Յանձնաժողովոյ կազմութեան մասին, կարծիք յայտնեց թէ Յարութիւն էֆ. Մերխէմ-դուլի հրաժարած ըլլալով երեսփոխանութենէ, պէտք էր որ հրաժարէր նաեւ Կաթողիկ. Յանձնախումբի անդամակցութենէ, քանի որ այդ Յանձնաժողով խորհրդարանական յանձնաժողով մը ըլլալով, երեսփոխաններ միայն կրնան մասնակցիլ անոր. հետեւաբար սխալ մի եղած է հրաւիրել զՄերխէմ-դուլի էֆէնտի մասնակցիլ Կաթողիկ. Յանձնաժողովոյ աշխատութեանց։

Արփիար էֆ. Արփիարեան պատասխանեց թէ՝ Ս. Պատրիարք Հայրը սխալ մը չէ ըրած հրաւիրելով Մերխէմ-դուլի էֆէնտին Յանձնաժողովոյ աշխատակցութեան։ 1883ին երբ կազմուեցաւ Կաթողիկ. Յանձնաժողովը, անոր անդամ ընտրուեցաւ Սերվիչէն էֆէնտին որ երեսփոխան չէր. արդ, Ազգ. Ժողովը այդ ընտրութեամբ ընդունած է սա սկզբունքը թէ՝ ոչ-երեսփոխան մը կրնայ մասնակցիլ խորհրդարանական Յանձնաժողովին, հետեւաբար Ս. Պատրիարք Հայրն ալ այդ սկզբունքի գործադրութիւնն ըրած է։

Ս. Պօղոսեան Հայրը յայտնեց թէ Ներքին Կանոնագիրը միայն կրնայ որոշել թէ ոչ-երեսփոխան մը կրնա՞յ մասնակցիլ խորհրդարանական Յանձնախումբի մը, և քանի որ Ներքին Կանոնագիր չկայ, ինք նախընթաց սովորութեանց հետեւած է, և ըստ այնմ հրաւիրած է Մերխէմ-դուլի էֆէնտին մասնակցիլ խորհրդարանական Յանձնաժողովոյ աշխատութեանց։

Ատենապետ էֆ. ծանոյց Ժողովին թէ՝ Աւագնորդական բարեկարգութեանց ծրագիրը, որ Նախորդ. Քաղ. Ժողովոյ օրակարգին մէջն էր, խնդրոց կարգն անցունելով յատուկ առաջնակարգութիւն տրուած է Ս. Պատրիարք Հօր եւ Ազգ. Վարչութեան կողմէ։

Ս. Պօղոսեան Հայրը տեղեկութիւններ հաղորդեց այդ ծրագրի կազմութեան մասին. յայտնեց թէ այդ ծրագիր կրնայ շատ յուզումներ յարուցանել Երեսփոխանական Ժողովոյ մէջ. հետեւաբար Խառն Ժողովոյ կարծիքն էր որ Ազգ. Ժողովը Յանձնաժողով մը ընտրէ որ Պատրիարքին ու Վարչութեան հետ միասին ուսումնասիրէն թեմական բարեկարգութեանց խնդիրն եւ բարեփոխեալ ծրագիր մը ներկայեն Ժողովին։

Վսեմ. Ստեփան փաշա Ասլանեան առաջարկեց որ Պատրիարք ու Վարչութիւն եթէ կ'ուզեն կրնան դուրսէն իրենց խորհրդականներ առնել, ուսումնասիրել թեմական բարեկարգութեանց խնդիրն եւ նոր ծրագիր մը ներկայել Ժողովին. միայն թէ Ժողովն Յանձնախումբ մը ընտրելէ առաջ պէտք է վիճաբանի ներկայացեալ ծրագրին վրայ և այդ վիճաբանութեանց ուղղութեան համեմատ Յանձնախումբ մը ընտրէ։

Ատենապետ էֆ. Սուրէնեան աւելի գործնական համարեց Յանձնախումբ մը նախապէս ընտրել որպէս զի երկար ժամանակ չկորսուի։

Այս երկու առաջարկները քուէի դնելով Ժողովը 14ի դէմ 17 քուէով որոշեց նախ ծրագրին վրայ վիճաբանիլ և ապա եթէ հարկ ըլլայ ընտրել յանձնախումբ մը։

Ատենապետ էֆ. Ժողովին հաղորդեց Երուսաղէմայ Պատրիարք Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազանի մէկ նամակն որով կը ծանուցանէր թէ նախորդ տարւոյ վարկեալ հաշուեցոյցն ու յաջորդ տարւոյ նիւթացոյցը կը ղրկէ Ազգ. Ժողովին, ի քննութիւն և ի վաւերացումն։

Ժողովը սոյն հաշուոց քննութեան համար Յանձնաժողով մ'ընտրեց որոյ անդամք են՝ Տեարք

Յովակիմ Յովակիմեան
Յովհաննէս Պալըքճեան
Գարեգին Փափազեան

Դիւանական գործողութիւններէ յետոյ, Ժողովը օրակարգին անցնելու էր, բայց վէճ ծագեցաւ օրինական թիւ ունենալու կամ չունենալու խնդրոյն վրայ։

Նախորդ նստի մէջ Ժողովը ընդունած էր Ներքին Կանոնագրի ծրագրին մէջէն հետեւեալ յօդուածն.

Յօդ. 30.—«Երբ Ատենական գործողութիւնք կ'աւարտին, որոց սակայն մէկ ժամէ աւելի ժամանակ չգրաւելուն մեծ խնամք պէտք է տանի Դիւանն, օրակարգի ձեռք կը զարնուի, և խնդիրները կարգաւ կը քննուին և որոշման կ'ենթարկին, եթէ ներկայ երեսփոխանաց թիւն ընդհանուր և պաշտօնի վրայ գտնուող Երեսփոխանաց թուոյն կէսէն գոնէ մէկ աւելի է, զոր Դիւանը Նախագահին հետ միասին կ'ստուգէ ներկայութեան տոմարէն ուր Ժողովականք կ'ստորագրեն ի մտանելն ի սրահ Ժողովոյ։»

Ժողովականներէ շատեր յայտարարեցին թէ այդ կանոնի համեմատ կարելի չպիտի ըլլայ օրակարգին անցնիլ, զի պաշտօնի վրայ գտնուող երեսփոխանաց թիւն 100 ըլլալով կէսէն մէկ աւելին 51 է, հետեւաբար 44 երեսփոխաններով կարելի չըլլար վիճաբանութեան մտնել. ուրիշ երեսփոխաններ տարբեր կարծիք յայտնեցին, և առարկեցին թէ կարելի է վիճաբանութեան մտնել, բայց որոշման համար սպասել 51 թուոյն։

Սակայն թէ՝ Ատենապետ էֆէնտին և թէ՝ ներկայ երեսփոխանաց մեծամասնութիւնն յայտարարեցին թէ 30րդ. յօդուածի տրամադրութիւնը խմբագրած ատեն այլ միտք չկրնար տալ և թէ առանց յիսուն և մէկ երեսփոխանի ներկայութեան վիճաբանութեան մտնել կարելի չէ։

Այս յայտարարութեան վրայ, Ժողովը վերջացաւ առանց կաթողիկոսական խնդրով զբաղելու, յաջորդ նիստը մէկ ամիսէն գումարելու որոշմամբ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական Ժողովը երէկ ի նիստ գումարեցաւ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ, նախ քան զգումարումն Ազգ. Ժողովոյ, ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր. Ժողովը խորհրդակցութիւններ կատարեց կարեւոր խնդրոց վրայ, ինչպէս նաեւ տնօրինեց այլ և այլ ներքին և յարաբերական խնդիրներ։

Գեր. Խորէն Նար-Պէյ Սրբազան որ գրիպէ (grippe) կը տառապէր քանի մ'օրէ ի վեր, այժմ անկողնոյ կը ծառայէ։

Հանգուցեալ Ստեփան էֆ. Բարսեղեանի յուղարկաւորութեան հանդէսն երէկ մեծ շքով կատարուեցաւ ի Ս. Կարապետ եկեղեցւոջ Սկիւտարու. Գեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Ալեաթճեան կը պատարագէր փոխանակ Ամեն. Խրիմեան Սրբազանի, որ տկարութեան պատճառաւ ետ կեցած էր այդ պաշտամունքը կատարելէ. Ժամը 5ին աւարտեցաւ Պատարագն և կէս ժամ յետոյ սկսաւ կատարուիլ մեռելական կարգը. Դամբանականը խօսեցաւ Ամեն. Խրիմեան Հայրիկ որ նկարագրեց հանգուցելոյն ութսունհինգամեայ արդիւնաւոր կեանքն և գովաբանեց նորա բարեմասնութիւններն՝ Նահապետ անուանելով զնա և նմանցունելով Երանելոյն Յոբայ, որոյ նման, ըսաւ, գիտցաւ նա համբերել իւր կենաց վերջին տարիներուն մէջ մանաւանդ այն բազմադիմի աղէտից և վշտաց՝ որք հետզհետէ եկան պաշարեցին այս տարաբաղդ ծերունին և զանազանապէս վիրաւորեցին իւր սիրտն և ոգին. Քիչ կսկիծ չէր, ըսաւ Խրիմեան Սրբազան, սրտաճմլիկ աղէտը զոր կրեց այս տարաբաղդ ծերունին երր տարի կէս յառաջ անակնկալ և վաղահաս սպանմամբ իւր սիրելի ամուսնոյն և կրտսեր որդւոյն, որոնցմէ ողջ առողջ վիճակի մէջ բաժանուելով առաջի իրիկուն մտած էր ի քուն, և առաւօտուն յարթնութեան՝ գտաւ զնոսա յաւիտենական քնոյ մէջ արիւնաթաթաւ։ Ի վերջոյ համառօտիւ [illegible] հանգուցելոյն կենսագրութիւնն ըսաւ Խրիմեան Ատենոր և խօսքը կնքեց մխիթարութեան և կենաց երկարութեան մաղթելով նորա միակ որդւոյն [illegible] և Թոռանցն։

Ապա սկսաւ թափորն յուղարկաւորութեան, ներկայութեամբ Ամեն. Խրիմեան և Գեր. Ալեաթճեան Սրբազան Հարց. ընդ որս կը գտնուէին հինգ վարդապետք և տասնչորս քահանայք. Դագաղին կը հետեւէր հանգուցելոյն միակ որդին Բարսեղ էֆ. Բարսեղեան, որում կ'ընկերանային իւր հօրաքեռորդիք՝ Յանճեան եղբարք և այլ ազգականք որպէս և բնակիչ բազմութիւն մը ժողովրդեան. Թափորն առաջնորդուելով խումբ մը ոստիկաններէ և քաղաքապետական պաշտօնեաներէ, հասաւ ի գերեզմանատուն Թաշլըն, ուր հանգուցելոյն մարմինն ամփոփեցաւ Բարսեղեան ընտանեաց դամբարանին մէջ առընթեր իւր կրտսեր որդւոյն, կնքով և օրհնութեամբ Գեր. Գրիգորիս Սրբազանի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ

Փոխանորդութենէ Ազգ. Պատրիարքարանի

Երեւանցի Նազար Դիւլիւր գեղեան և Նոր Նախիջեւանի Խարախան բէկլու գիւղի բնակիչներէ Շուշան Պետրոսեան անուն կին մը, առաջինն՝ 40 և վերջինն՝ 7 տարիէ ի վեր անյայտ եղած են։

Յիշեալներէն Նազար՝ 40 տարեկան է, փոքրահասակ, թխադէմ, մեծաքիթ, մազերն, յօնքերն, ընչացքն ու մօրուքն՝ սեւ, աչքերը՝ թուխ, քիթը, բերանն և ծնօտը՝ չափաւոր և երեսը՝ փոքր մի ծաղկաւէր։

Իսկ Շուշան՝ 30 տարեկան է, միջահասակ, մազերն ու աչքերն՝ սեւորակ, քիթն ու բերանը՝ չափաւոր, ծնօտը՝ բոլորակ և դէմքին վրայ ուրիշ նշան չունի։

Կը յանձնարարուի Արգոյ Ազգայնոց, որ, եթէ երբէք յիշեալ անձանց ո՛ւր, ողջ կամ մեռեալ լինելու մասին տեղեկութիւն ունին, հաճին Պատրիարքարանի ծանուցանել ի գիտութիւն։

25 յուն. 1890
Պատրիարքարան Հայոց
Կ. Պոլիս Գումգաբու

Մեծ. Բարսեղ էֆ. Բարսեղեան կը փութայ իւր ջերմ շնորհակալիքն յայտնել հրապարակաւ այն ամեն ազգականաց և բարեկամաց, որք ներկայ գտնուելով երէկ իւր բարեյիշատակ հօր՝ ՄԵԾ. ՍՏԵՓԱՆ ԷՖ. ԲԱՐՍԵՂԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան տխուր հանդիսին, իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքն և առ հանգուցեալն ունեցած յարգանքն արտայայտեցին։

ՄԱՍԻՍ

ԵՐԿՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

Մասիսի վերջին թիւն հրապարակ ելած է հետեւեալ բովանդակութեամբ.

ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ	Ազգային Տնտեսութիւն
ՀՐԱՆԴ	Պանդուխտի կեանքէն
ՆԱՀԱՊԵՏ	Ազգային տօներ
ԱՐԱՄ ՄԻՒՆԱՍԱՐԵԱՆ	Կոպէ
ԼԵՒՈՆ ԲԱՇԱԼԵԱՆ	Ռուսական գրականութիւն. Իվան Թուրկենեֆ

ԱԶԴ.—Տնտեսականութեան փորձառու մի պատուաւոր երիտասարդ պատրաստ է չափաւոր այցելովը զանազան հաշուետումարները գրել։

Կը խնդրուի որ փափաքողք նամակաւ յայտնեն իրենց հասցէներն առ Դ. Մ. ի Գրասենեակ լրագրոյս։ 1—3

ԶԵՓՀԻՐ

ՄՐՄՈՒՆՋՔ

(ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ԽՈՀԵՐ)

Հայկական կրթարանի նախկին ընծայաւորներէն Պ. Վահան Յ. Մալէզեանի գողտրիկ բանաստեղծութեանց և արձակ գրուածոց հաւաքածոյն է, Պաղտատլեան Տպագրութեամբ։

ԲԺԻՇԿ ՇՐԷՊԷՐԻ
ԱՌՈՂՋԱՐԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ԲԺՇԿԱԿԱՆ
ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՆՑ ԳՈՐԾԻՔԻ
Արանց, կանանց եւ տղայոց համար
45 ՊԱՏԿԵՐՈՎ
ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ Վ. Յ. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

Աշխարհի գիրք մ'որ թէ՝ առողջին և թէ՝ հիւանդին միանգամայն պէտքն է։ Առողջ ես, կ'ուզե՞ս առողջութիւնդ միշտ անեղծ պահել և մինչ ծերութիւնդ ունենալ, կը փափաքի՞ս մանչ և աղջիկ տղայոց մարմինը զօրացնել, հետեւէ՛ Գերմանացի բժիշկ Շրէպէրի, և նորա չլաց տուած շարժումներն ի գործ դնել տուր։

Հիւանդ ես, կուրծքդ, գլուխդ կը ցաւի և կամ ընդարձակութիւն, մաշոտութիւն, մելամաղձոտութիւն, անդամալուծութիւն, Թուլութիւն, դժուարամարսութիւն, Թոքերու տկարութիւն, որովայնի պնդութիւն, Թանչք, [illegible] ունի՞ս, ջանա ճշդութեամբ գործադրել գերմանացի բժշկին պատուէրներն։

Վաճառի Մարգարեան գրատունն և ամեն գրավաճառաց քով է գին 5 ղրշ. Գաւառաց համար 5.20 փարա. 21 5—6

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԷԿՈՒ ՍԷԼԱՄԼԸԳԸ

Վեհ. Սուլթանն երէկ հանդիսաւոր կերպիւ գնաց Եըլտըզըլը մզկիթն, ուր տեղի ունեցաւ Սէլամլըգի արարողութիւնը. Ն. Վեհափառութիւն ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Սէլամլըգի հանդէսը դիտելու եկած էին ամերիկեան դեսպան Պ. Սալամոն Հիրշ, կինն ու առաջին թարգմանը, Գարատաղի արտաքին գործոց նախարար Պ. Վուքովից, անգլիական դեսպանատան նախորդ զինուորական կցորդ գնդապետ Պ. Թրոթթըր, Հելլենական դեսպանատան առաջին թարգմանն և այլ և այլ օտարազգի զբօսաշրջիկներ։

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ արարողապետ Մունիր փաշա հիւրերու գտնուած տեղը գնաց և ամերիկեան դեսպանին ու Գարատաղի արտաքին գործոց նախարարին հաղորդեց Ն. Վեհափառութեան կայս. բարեւները։

* * *

Սէլամլըգի արարողութենէն յետոյ Վեհ. Սուլթանին հրաւիրանօք, անգլիական դեսպանատան նախորդ զինուորական կցորդ գնդապետ Պ. Թրոթթըր Ն. Վեհափառութեան ներկայանալու պատիւն ունեցաւ։

* * *

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ, հետեւակ զօրաց վաշտերու առջեւէն գնացող կացինաւոր չորս զինուորք վերցուեցան։ Կայս. սոյն հրամանին համաձայն երէկ Սէլամլըգին գնացող հետեւակ զօրաց առջեւ չէին գտնուեր այդ կացինաւոր զօրքեր։

Երէկի Սէլամլըգին գնացող բոլոր վաշտերու մէջ կը գտնուէին փոքր սրինգներ նուագող և փոքր թմբուկներ զարնող զօրքեր, որք հաստատուած են հրամանաւ Վեհ. Սուլթանին։

ԻՄԹԻԱԶԻ ՇՔԱԴՐԱՄԸ

Վեհ. Սուլթանն Իմթիազ պատուանշանի արծաթ շքադրամները շնորհած է այն տասն և մէկ զինուորական սպայից, որք այժմ ի Գերմանիա կը գտնուին զինուորական ուսումը կատարելագործելու համար։

Սպարապետի դուռը Պերլինի օսմանեան դեսպանատունը պիտի ղրկէ այդ շքադրամներն, յանձնուելու համար նոյն սպայից։

ՎՍԵՄ. ՅԱԿՈԲ ՓԱՇԱ

Ելմտական և կայս. անձնական Գանձուն նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա իւր հիւանդութենէն ապաքինած ըլլալով, այսօր կամ վաղը իւր պաշտօնատեղին պիտի երթայ։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՍԱԿԱԳԻՆՔ

Թուրքեւռուսական մաքսային սակագնոց վերաբերեալ բանակցութեանց միջոցին, երկու կառավարութեանց պատուիրակներն երկար վիճաբանութենէ յետոյ համաձայնած էին որ Թուրքիա ներմուծեալ 100 քիլօ ալիւրէն 11 ղրուշ ու քարիւղէն 13 ղրշ. մաքսատուրք առնուի։ Այս որոշում մատուցուած էր Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին որ նախարարաց խորհրդոյն ներկայեց զայն։ Նախարարաց խորհուրդը մերժեր է յանձնաժողովոյ որոշումն, յայտարարելով թէ ներմուծեալ ալիւրի մաքսատուրք 13 ղրշ. ըլլալու, որ նախապէս որոշուած էր [illegible] եւ Աւստրիացւոց հետ, պէտք է անփոփոխ պահուէր, և թէ քարիւղին ներմուծման մաքսատուրքն, որ նմանապէս 17 ղրուշ որոշուած էր միւս տէրութեանց հետ համաձայնութեամբ, պիտի գործադրուի նաեւ ռուսական քարիւղին համար։ Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Յարութիւն փաշա հրաւիրուած է ռուսական պատուիրակ Պ. Թէլմիրիազեֆին այսօր Բ. Դուռն երթալ նախարարաց խորհրդոյ որոշումն իմանալու համար։

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԸ

Ծանուցուեցաւ արդէն թէ ելմտական պաշտօնատար մը ելմտացոյցի ծրագիր մը մատուցած էր կայս. դիւանատան. Այդ ծրագրի հեղինակն է Սիւլէյման Սուռի էֆէնտի, նախորդ անօրէն Արքունի [illegible] եւ այժմ անդամ ելմտական ժողովոյ. Սիւլէյման Սուռի էֆէնտի այս առթիւ պատիւ ունեցած է քանիցս կայս. պալատ հրաւիրուելու, ուր ինչ ինչ բացատրութիւններ տուած է իւր ծրագրին վրայ։

Միւս կողմէ, Ելմտական Յանձնաժողովոյն գումարման առթիւ, Վսեմ. Յակոբ փաշա Բ. Դուռն ղրկած է իւր խնամօք պատրաստեալ ելմտացոյցին վերաբերեալ բոլոր թղթածրարն ու ծանօթութիւնները։

ՇԷՐԻՖ ՊԷՅ

Փարիզու և Պրիւքսէլի օսմանեան դեսպանատանց զինուորական կցորդ հազարապետ Շէրիֆ պէյ, որդի Արտաքին գործոց նախարար Սայիտ փաշայի, Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահ Պ. Քառնոյի ու Տիկին Քառնոյի ներկայացեր է, Փարիզու օսմանեան դեսպան Եսատ փաշայի միջոցաւ։

ԻՍԼԱՄՔ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Քարլովայէ կը գրեն առ Թարճիւման թէ Մէհմէտ աղա, որ պուլկար կառավարութեան կողմէ բանտարկուած ու մահուան դատապարտուած էր և որուն արձակման համար կայս. կառավարութիւնը Պուլկարիոյ օսմանեան գործակալին հրահանգ տուած էր, թէեւ ազատ արձակուած է, սակայն պուլկար կառավարութիւնն արգիլած է Մէհմէտ աղայի՝ վաճառել իւր կալուածները և բացարձակ կերպիւ ազդարարած է նմա անմիջապէս հեռանալ անտի։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ ԱՆՏԱՌՔ

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է կայս. պալատան մատուցանել Սէլանիկի նահանգին մէջ գտնուած անտառաց ծառերէն մէկ մէկ մեծ երկայնութեամբ մէկ մէկ կոճղ, ինչպէս նմուշ, նոյնպէս պտղատու և անպտուղ ծառերու տունկերն։

Սէլանիկի կուսակալութիւնն սկսած է գործադրել կայս. սոյն հրամանն և ի մօտոյ պիտի ղրկէ այդ ծառի կոճղերն ու տունկերը։

ՕՏԱՐ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆ

Գերմանիոյ Կայսրը [illegible] պատուանշանին երրորդ աստիճանը շնորհած է կայս. թիկնապահ հազարապետ Շէֆիք պէյի։

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ՎԿԱՅԱԿԱՆՔ

Ներքին գործոց նախարարութիւնն որոշած էր որ վկայական չունեցող բժիշկներ, դեղագործներ և դայեակներ մինչեւ որոշեալ պայմանաժամ մը բժշկական վարժութեան դիմելով քննութիւն տան։

Արդ, նախարարութիւնը նկատելով որ այս որոշում ցարդ արդիւնք մը ունեցած չէ, կրկնած է իւր հրահանգը ծանուցանելով միանգամայն թէ որոշեալ պայմանաժամէն յետոյ իրենց արհեստն ի գործ դնել պիտի արգիլուին այն բժիշկներն, և այլք որք վկայական չունին։

ԻՆՖԼՈՒԷՆԶԱ Ի ՌՈՏՈՍԹՕ

Ռոտոսթոյէն հետեւեալը կը հաղորդեն մեզ.

Յառաջ քան յունուարի ամիսը մեծ մասամբ զերծ էր Ռոտոսթօ ինֆլուէնզայի հիւանդութենէն. Յունուարի առաջին օրէն սկսաւ տարածուիլ ամէնուրեք ի քաղաքիս եւ ամբողջ քաղաքն վարակեալ է համայնածաւալ ախտիւն. ամէն տուն երեք-չորս անկողին ձգուած՝ օրերով կը տառապին սաստիկ տենդով եւ ջերմութեամբ եւ ոմանք սարսուռով. եւ կրնայ ըսուիլ թէ՝ ամբողջ Ռոտոսթօն հիւանդ է, միայն թէ վտանգաւոր չէ և ցարդ որ եւ է մահ պատահած չէ ինֆլուէնցայի հիւանդութենէն. իսկ կարմրախտէն 3-4 տղայք մեռած են, որոց բնակարանք շղթայի տակ առնուած է։

Մօտ երկու ամիսներ ի Ռոտոսթօ անձրեւ տեղացած չէր, երկրագործք շատ վհատ էին նոր ցանուած հնձոց համար, շաբթուս յորդառատ սկսաւ անձրեւել։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ ՍԿԻՒՏԱՐԻ

Սկիւտարի այլեւայլ թաղերու մէջ երեւան ելած [illegible], կարմրախտ և այլ այդ կարգի տարափոխիկ և համաճարակ հիւանդութիւնք բոլորովին անհետացած են, շնորհիւ ձեռք առնուած ազդու միջոցներու. Ինֆլուէնցան եւս բաւական թեթեւցած և բոլորովին անհետանալու վրայ է։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ ԴՈՒՌԸ

Սպարապետի Դուռը պատրաստութիւններ կը տեսնէ այս օրերս մէկ մէկ ամսաթոշակ վճարելու համար զինուորական պաշտօնէից և քարտուղարաց. Սաատէթ կ'իմանայ թէ այդ ամսաթոշակներու ընդհանուրն հարիւրին տասը պիտի յատկանայ Սկիւտարի զինուորական [illegible] յանձնաժողովին, ըստ տրամադրութեան յատուկ կանոնագրին նոյն յանձնաժողովոյ։

«ՍԱԱՏԷԹ» ԼՐԱԳԻՐԸ

Սաատէթ լրագիրն այսօրուընէ նոր տառերով հրատարակուիլ սկսած է աւելի ճոխ պարունակութեամբ. Թերթին խմբագրական մարմնոյն մէջ եւս փոփոխութիւնք եղած են։

ՊԱՃԱՐԱԽՏ

Զէյթունլըգի շրջակայ գիւղօրէից ոմանց մէջ պաճարախտ երեւան ելած ըլլալով, Քաղաքապետութեան անասնաբոյժ Հայտար աղայ անմիջապէս ձեռք առած է հարկ եղած միջոցներն, որոց շնորհիւ հիւանդութիւնն սկսած է նուազիլ։

—Այտընի գաւառին ինչպէս նաեւ Այտընի քաղաքին մէջ եւս պաճարախտ երեւան ելած է եւ մեծ վնասներ կը պատճառէ երկրագործ դասուն. Այս հիւանդութեան վրայ աւելցած է նաեւ ձմեռուան սաստկութիւնը, որովհետեւ արօտները ձիւնով ծածկուած են և բազմաթիւ անասունք կը կորնչին անսնունդ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

Սէլանիկի լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ Միթա Տաղի ժողովուրդն, որ ապայի պատրաստութիւնն ունի իբր գլխաւոր աղբիւր իւր ապրուստին և ցարդ զինուորական պիտոյից յատուկ ապաներն իրմէ կը գնուէին, տեղեկանալով որ իւր պատրաստածներուն տեղ անգլիական չուխա պիտի գնուի, աղերսագրով մը խնդրած էր որ զինուորական ապաներն, ըստ առաջնոյն, իրմէ գնուին, զի հակառակ պարագային մէջ մեծ վնասուց պիտի ենթարկուի. Ներքին գործոց նախարարութիւնն, որոյ յանձնուած էր խնդիրն, պատասխանած է թէ, ինչպէս ամեն տարի, այս տարի եւս Միթա Տաղէն պիտի գնուին զինուորականաց համար հարկ եղած ապաները. Այս տարուան համար որոշուած է գնել 110.000 մեթր նեղ տեսակէն և 150 000էն մինչեւ 200.000 մեթր լայն տեսակէն. Այս տնօրէնութիւն շնորհապարտ պիտի ընէ 8—10.000 երկու սեռէ [illegible] որք ապայի պատրաստութեամբ միայն կ'ապրին։

ԱՆԳԼԻԱՑԻ ԴՐԱՄԱՆԵՆԳՆԵՐ

Ոստիկանութեան նախարարութիւնը Սէլանիկի կուսակալութեան գրած է Թոմաս Հէրել, Րոպէր Տաքէր, Ժօրժ Ժօնսըն, Էտվար Ֆէրչիլտ և Վոլտէն Վիլսոն անուն հինգ անգլիացի դրամանենգներու լուսանկարներն։ Ասոնք իբրեւ դրամանենգ Լոնտոնի մէջ բանտարկուած և իրենց պատիժն աւարտելով ազատ արձակուած են. Լոնտոնի օսմանեան դեսպանը ծանուցած է թէ այդ դրամանենգներ մտադիր են արեւելեան երկիրները գաղթել իրենց արհեստն ի գործ դնելու համար. Հետեւաբար Ոստիկանութեան նախարարութիւնը ծանուցած է զայս ի Սէլանիկ, հարկ եղած հսկողութիւնը կատարելու համար։

Վեհ. Սուլթանի անձնական սպայակոյտին Ֆէրիք Րիզա փաշա իւր հիւանդութենէն ապաքինած ըլլալով, երէկ ներկայ գտնուեցաւ Սելամլըքի արարողութեան։

—Պոլսոյ Նախնական դատարանի պատժական ճիւղն յետայսորիկ առաւօտները ժամ 5ին բացուելով, մինչեւ 6 մասնաւոր խնդիրներով և յետոյ դատերով պիտի զբաղի։

—Վանայ ռուսական փոխ-հիւպատոս կարգուած է նոյն կառավարութեան արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնեայներէն Պ. Կրիպաշնով։ Բ. Դուռը վաւերացուցած է սորա պաշտօնը։

—Նախընթաց օր Թօփգաբուի մօտ լեռան մը վրայ տունկեր հաւաքող մէկ քանի գնչու կիներ, քսան քսան երկու տարեկան երիտասարդի մը դիակը գտած են։ Դիակին երկու թեւերը արմուկներէն կտրուած էին, գլուխը կտրուած ու թեւին տակ դրուած էր և մարմնոյն վրայ եւս այլեւայլ վէրքեր կային։

—Զմիւռնիայէն կը հաղորդեն ցաւալի արկած մը որ տեղի ունեցած է Նաւահանգիստը գտնուող գերմանական մարտանաւերէ միոյն մէջ։ Մարտանաւը բարեւի համար թնդանօթ արձակած պահուն թնդանօթը կը պայթի և դեր-տեղակալ մը կ'սպաննէ ինչպէս նաեւ երկու զինուորք կը վիրաւորուին։

—Սպարապետի Դուռը բերել տուած է գերման զինուորաց հագուստներէն և համազգեստներէն մէկ մէկ նմոյշ։

—Բերայի Ցունաց Սիլլօղոսը իրեն պատուոյ անդամ ընտրեր է Էօժէն Մէլքիօր տը Վօկէ գերակոմսն, անդամ Փրանսական Ակադեմիոյ, Պ. Տիմիդրի Նէլիտոֆը և ռուսական դեսպանատան քարտուղար Պ. Ավէչկինը։

—Ցունաց Ամեն. Պատրիարքը, Տ. Դիոնէսիոս Ն. չաբաթէ մը հետէ անկողնոյ կը ծառայէ իր տան մէջ ի Մաքրիգիւղ։

—Ամսոյս վերջն Աղեքսանդրիա կըսպասուին 160 ամերիկացի զբօսաշրջիկներ որոց մէկ մասն Եգիպտոսէն Պաղեստին պիտի ուղեւորին։

—Եէմէնի Անիս գաւառակի մէկ գիւղակին մէջ երկու արաբ ցեղերու միջեւ կռիւ մը տեղի ունենալով, երկու կողմէ չորս մարդեր մեռած և հինգ մարդեր վիրաւորուած են։ Տեղւոյն ոստիկանութեան տասնապետը յաջողած է կռիւը դադրեցնել և հաշտութիւն գոյացնել։

—Սէլանիկի մէջ, ուր ժամանակէ մը ի վեր երաշտութիւն կը տիրէր, վերջին օրերս անձրեւ տեղալ սկսած է ի մեծ գոհունակութիւն երկրագործաց և ժողովրդեան։

—Այն հինգ զրաւչի տուրքն, որ ցարդ կառնուէր տրոց կորուսեալ Բէճէլէներուն տեղ նորերը տրուելուն առթիւ, հարիւր փարայի իջուցուած է կայս. հրամանաւ։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Հասոյթ [illegible]

1890 Յունուար 1էն մինչ- 31

	Օրական	Ամսական
Պէշիքթաշի գիծ	4,941.41	153,174.50
Աքսէրայի »	4,114.92	127,562.50
Շիշլիի »	4,992.45	154,766.—

Կ. Պոլիս, 6 Փետրուար 1890

Ընդհ. Տնօրէն
Ա. ԹՐԻՒԼԷ

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Հռոմ, 7 փետրուար

Երեսփոխանաց ժողով. Պ. Իմպրիանի հարցապնդում ուղղեց կառավարութեան՝ Հռոմի 1849ի Հանրապետութեան տարեդարձին տօնն արգիլելուն համար։ Պ. Քրիսպի ի պատասխանի յայտարարեց թէ Հռոմի Հանրապետութեան տարեդարձը տօնելու պատրուակաւ, կ'ուզուէր յիշեցնել անուններ և իրողութիւններ որք կրնան վիրաւորել դրացի երկրաց դիւրազգածութիւնը։ «Իտալիա, ըսաւ նախարարապետը, գերընտիր յարաբերութիւններ կը սնէ Ֆրանսայի հետ և կ'ուզէ պահպանել զայնս. ահաւասիկ արգելքին պատճառը։»

Նաբոլիի և ուրիշ քանի մը համալսարանաց մէջ տեղի ունեցած խառնակութեանց մասին հարցապնդման մը պատասխանելով, Նախարարապետն յայտարարեց թէ համալսարանաց իշխանութեանց ընթացքն արդարացի էր. եթէ այդ խառնակութիւնք կրկնուին, կառավարութիւնն աւելի ազդեցիկ միջոցներու պիտի դիմէ։

Վիեննա, 7 փետր.

Կայսրը Պուտա-Փէշդ գնաց։

Բոլիթիշէ Գորեսբոնտէնց, ուղղելով լըրագրաց մէկ լուրը, կ'ըսէ թէ հետեւակազօրաց մէջ անծուխ վառօդին ներմուծումը պիտի կատարուի առանց դժուարութեան և առանց մեծ ծախուց։

Կէս-պաշտօնական Վիէննէր Ալգեմայնէ լրագիրը կը հաստատէ թէ ներքին գործոց և հանրային կրթութեան նախարարք փութանակի յառաջ կը տանին նախապատրաստական աշխատութիւնները՝ պոհեմիական իրաւախոհութեան գործադրութեանը համար։ (Տես այս մասին Ա. երես։)

Ֆիումէ, 7 փետր.

Անտրաչի կոմսն երէկ շատ տառապեցաւ. իր վիճակը միշտ անստոյգ կը մնայ։

Բարիզ, 7 փետր.

Երեսփոխանաց ժողովը 203 ի դէմ 285 ձայնով մերժեց առաջարկ մը որ կը խնդրէր խորհրդարանական տարեկան մեծ յանձնաժողովներ հաստատել։ Յանձնախմբին առաջարկութիւնն, որ կը խնդրէր միմիայն աւելցնել Նախաձեռնութեան Յանձնաժողովին իրաւասութիւնները, մասամբ ընդունուեցաւ և յանձնախմբին ղրկուեցաւ։

Լոնտոն, 7 փետր.

Կրիզու կազի պայթում մը տեղի ունեցաւ Օպէրսիչորի (?) հանքաց մէջ, մերձ ի Նիւբորդ (հարաւային Կալլէս)։ 400 հանքահանք թաղուած են։ 40 դիակներ դուրս հանուած են մինչեւ հիմա։

Բարիզ, 7 փետրուար

Ելմտացոյցի Յանձնաժողովը լսեց Նախարարապետին և Ելեւմտից Նախարարին յայտարարութիւններն ի մասին յաւելուածական վարկերու ծրագրաց, զորս կառավարութիւնը մատուցած է։

Ելեւմտից նախարարն հաստատեց փոխառութեան կրոյցները, զորս լրագիրք յիշատակած են։ Վեցամեայ պարտատոմսերու միացմամբ, ըսաւ Պ. Ռուվիէ, հաստատուած է թէ հարկ կայ հասոյթի նոր աղբիւրներ գտնել՝ յուրջ հաւասարակշռութիւն մը ձեռք բերելու համար, և կառավարութիւնն որոշած է երկրէն խնդրել հարկ եղած բոլոր զոհողութիւնները։

Բաւական չփոթ վիճաբանութենէ մը յետոյ, յանձնաժողովն որոշեց հետ դարձնել կառավարութեան, որ հաւանեցաւ այսմ, վարկերու ծրագիրները, որպէս զի քննէ թէ կարելի՞ չէ յետաձգել այդ վարկերէ մի քանին մինչեւ 1891 ելմտացոյցն, որ, նախարարութեան յայտարարութեանց համաձայն, բաւական հասոյթներով օժտեալ պիտի ըլլայ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 27 յունուար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (Պանքայի)	109 5/8
3 » » » (վաճառնի)	109 1/4
3 » Բարիզի » (պանքայի)	22 97 1/2
3 » » » (վաճառնի)	23 05

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միւթ. Դ. Սերի		19 20
Փօստայի գոցուելէն վերջ	»	19 21
Բորսայի մէջ	»	— —
Առաւօտեան բացուելուն	»	19 10
Կէս օրին	»	19 20

ԻՒՆԻՖԻՐԱՅԸ ՏԱԽԻԼԷ

Երէկ երեկոյ	44 30
Այս առաւօտ	44 30
Կէս օր	45 32

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A	Սերի	41
»	B.	»	24 20
»	C.	»	19 19

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ.	Լր.	4 28
Քրէտի Ժէնէրալ	Օսմ.	»	8 23
Պանք տը Գօնս	»	»	7 13
Ընդ. Շահմէ և վալեօր	»	»	4 80
Թրամուէյ	»	»	475
Բուրսայի երկաթուղի		Ֆր.	74
[illegible]	»		— —
[illegible] Լավրիոմի			120

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 27
Անգլիական ոսկի	»	110 10
Իմփէրիալ	»	90 5
Քրիմեց	»	51 10
Ռուբլի Թղթադրամ	»	8 33
» արծաթ	»	77
Մէճ. արծաթ. (տարբ)	»	108 24
Վէշնոց	»	108 20
Հինգնոց	»	108 20
Մեթալիք	»	100 20
Թափքիյէ	»	8 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 7 փետրվար ժամ 4 վայր. 10 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	87 70
» » 4 1/2 %	105 72 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սերի Դ.	17 95
Օսմանեան երկաթուղի	74 75
» Րէժիի բաժնեթուղթք	521 25
Պանք Օթօման	534 37 1/2
Գրէտի Լիօնէ	720
Իտալական Ռանթ 5 %	93 97 1/2
Հելլէնական 5 %	459
[illegible]	— —
Եգիպտական միացեալ	474 37 1/2
Պանք տը Բարի	772 50
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	408 12 1/2
Սուէզի ջրանցք	2290
Սպանիական արտաքին	72 3/8
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 31 1/2

Լոնտոն, 7 փետր. ժամ 6 վայր — երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	97 9/16
Օսմ. » Սերի Դ.	17 9/16
» » » գոց	— —
» » » Ա.	41
» » » Բ.	24 1/2
» » » Գ.	17 1/2
Փոխառութիւն 1877	101 1/4
Պանք Օթօման	11 3/16
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիյէ)	93 3/8
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	103 3/4
Տայրա Սանիէ	83 7/8
Դոմէնեալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	102 5/8
Հելլէնական 5 %	90
Մոնոբոլ »	74 1/4
Ռուսական 1889	94 1/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 31 1/2

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 7 փետր. ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	87 67 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ Դ.	17 95
Օսմանեան երկաթուղի	74 50
Եգիպտական միացեալ	— —

Վիեննա, 7 փետր. ժամ — վայր. —

Օսմանեան երկաթուղի	36 70
» Րէժիի բաժնեթուղթք	116 25
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	119 10

Պէրլին, 7 փետր. ժամ — վայր. —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 45
Ռուսալ Թղթադրամ	220 50
Օսմանեան երկաթուղի	82 30
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սերի Դ.	17 70

ՄԱՔՐՈՒՀԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՊԷՇԻՔԹԱՇԻ

ՊԷՇԻԿԹԱՇ, 26 յունուար

Զմրան այս աւուրց մէջ, յորս Ազգ. Ընկերութիւնք և վարժարանք սովորութիւն ունին, իրենց տարեկան սովորական և բացառիկ ծախքերն ապահովելու համար, պարահանդէսի և ներկայացմանց միջոցներու դիմել, Պէշիկթաշի Մաքրուհեան երկսեռ վարժարանաց Հոգաբարձութիւնն այս անգամ ընտրած է մի այլ միջոց, որով կը յուսայ իւր ձեռնարկութիւն աւելի արդիւնաւոր կացուցանել. Եւ ահա զայդ միջոց Աբէ-ն-էլի միջոցաւ պատիւ ունիմ ներկայացնել Պէշիկթաշի Պատ. Թաղեցւոց, որք անշուշտ համակրելով այնմ, պիտի փութան ի դերեւ չհանել Հոգաբարձութեանս ակնկալութիւնքն։

Տակաւին անցեալ տարի Հոգաբարձութիւնս ալ հետեւող էր վարժարանացս տարեկան բացառիկ ծախքերն հայթայթելու համար ի վաղուց ընկալեալ սովորութեան դիմելու. բայց նկատելով որ Պատ. Թաղեցւոց այդ առթիւ սիրայօժար տըրուած դրամներէն մեծ մասն ներկայացման ծախուց կը վատնուին և 5000 ղրուշի հասոյթէ մը 3000ն ապարդիւն մնալով՝ վարժարանք չ'են օգտուիր ըստ ակնկալութեան, մանաւանդ որ այս տարի վարժարանացս գրասեղանաց այլ եւս անգործածելիութեան պատճառաւ նոր գրասեղաններ պատրաստելու համար առ նուազն 5—6000 ղրուշի անհրաժեշտ պէտք կայ, Պատ. Թաղեցւոց առ ինքն ունեցած վըստահութենէն քաջալերեալ որոշեց փոխանակ թատերական ներկայացման դիմելու, մասնաւոր նուիրատոմսերով ապաստանիլ նոցա դրամական օժանդակութեան։ Այս միջոց թէեւ մատուցուած դրամներու՝ ըզբօսեցուցիչ փոխարէն մը չխոստանար, բայց այն խոստում, որոյ կատարումն որդեսէր ծնողն պիտի տեսնէ իւր զաւակաց դաստիարակութեան եղանակին ու աստիճանին մէջ, անշուշտ աւելի յանկուցիչ է քան ո'ր և է զուարճարար տեսարան։ Այս համոզում, որ անտարակոյս ամեն ծնողի համոզումն է, չթողուր մեզ երկբայիլ թէ չպիտի յաջողիմք նաեւ այս տարի այս միջոցաւ։

Պէշիկթաշի Պատ. Թաղեցւոց՝ սոյն առաջարկն ներկայացնելու առթիւ աւելորդ չեմք համարիր, թէեւ ամեն տարի պարգեւաբաշխութեանց միջոցին Հոգաբարձութեանս տեղեկագիրն ընդարձակօրէն կը խօսի, մի քանի խօսք ալ ըսել վարժարանացս ուսումնական վիճակին վրայ, զի, ցաւօք կը խոստովանինք զայս, թէպէտ բազումք դիտեն քաջալերել զմեզ ի դրամականին, սակայն են և բազումք, որք տակաւին անտեղեակ կը գտնուին վարժարանացս ուսումնական վիճակին, բացակայ գտնուելով գրեթէ միշտ տարեկան քննութեանց և պարգեւաբաշխութեանց։

Թաղիս երկսեռ վարժարանն վեց տարիներէ հետէ, միեւնոյն Հոգաբարձութեամբ, նաեւ միեւնոյն ծրագրով, որ կապահովէ վարժարանին՝ մի բարձր Նախակրթարանի վիճակ, մատուցանելով ուսանողաց և զանազան գիտութեանց ճաշակ, կը յարատեւէ անդուլ ջանասիրութեամբ առաջնակարգ ուսուցչաց և դաստիարակաց խմբի մը, զոր կը կազմեն.

Արժ. Տէր Յակոբ Ծ. Վրդպ. Աչոտ Կրօնք.

Մեծ. Տեարք

Գրիգոր	Պիւքիւճեան	Ընդհ. Դաստ.
Սրապիոն	Թղլեան	Հայ. և Գաղ.
Եղիազար	Տէվիէթեան	Հայ. Գրագ.
Միհրան	Արիկեան	Տաճկերէն
Գրիգոր	Մարգարեան	Պատմ. և Աշխ.
Համբարձում	Պէրպէրեան	Թգտ. և Բնգ.
Օննիկ	Հինդլեան	Ֆրանսերէն
Արամ	Բժշկեան	Զայնգտ. Եժշտ.
Մելքոն	Տիրացուեան	Գծագրութիւն
Խաչիկ	Թաշճեան	Գեղագրութիւն
Մ.	Մուառու	Մարմնամարզ
Երուանդ	Սվաճեան	Մանկ. Նախկր.
Գրիգոր	Սէթեան	Օգնա. Դաստ.

Օրիորդք

Մարիամ	Աբգարեան	Դաստ. Աղջկանց
Ազաւնի	Փափազեան	Ձե, կար և ասեղ.
Մարիամ	Օտապաշեան	Մնկվրժհի Նխկր.

Վարժարանք այսօր ունին գրեթէ 300 երկսեռ աշակերտք, որոց 100ը ձրիաբար կը դաստիարակուին, եւ թոշակաւորաց հաւասար խնամք կ'ընդունին։ Ծաղկոցներն, որք իրապէս ծաղկոցներ են, մասնագէտ դաստիարակաց ձեռամբ կընդունին ժամանակին պահանջած բոլոր հոգածութիւնքն։ Ի նոսա մանկունք չեն դատապարտուած միայն լռելու եւ անշարժ նստելու, այլ իրենց ժամեր ընթերցման եւ ուսնելու կը խառնեն յաճախ մանկական սիրուն եւ զուարճարար խաղուց եւ երգոց։ Եւ ընթերցումն զոր կ'սկսի անդ մանուկն, կը գտնէ իրեն ընկերացեալ մինչեւ ի բարձրագոյն դաս, ընթերցումն օգտակար եւ հմտացուցիչ գրոց, որք դժբաղդաբար չատ վարժարանաց մէջ կը պակսին վերին դասուց համար։

Այս ուղղութեամբ եւ առանց ուսուցչական յաճախադէպ փոփոխութեան վարժարանս վեց տարուան մէջ յաջողած է 26 երկսեռ ընթացաւարտներ նուիրել Ազգին, յորոց մի քանիներն այսօր վաճառականաց քով կը պարապին, ոմանք ուսուցչական ասպարիզին մէջ կը դասախօսեն ի գաւառս եւ այլք կը յաճախեն ի Կեդրոնական վարժարան կամ ի Մխիթար, իրենց ստացած հիմնական կրթութեամբ ընդունուելով բարձր դասարանաց մէջ եւ վայելելով Խընամակալութեան եւ ուսուցչաց համակրանքն։

Պատուարժան քննիչք, որք կը յօժարին ամեն տարի պատուել զմեզ քննութեանց առթիւ, կը վկայեն իրենց բերանացի եւ գրաւոր վկայութեամբք վարժարանիս նըկատմամբ խօսուած այս ամեն ճշմարտութեանց ի մասին, եւ ահա այս է այն միակ քաջալերութիւն, որում կ'սպասեմք իրաւամբ, տեսնել մեր ջանից արդիւնք և խրախուսուիլ ի թաղեցւոց։

Ո՜րչափ ուրախ եմք մանաւանդ, զի այսօր կրնամք առանց խղճահարութեան ըսել թէ աղջկանց վարժարան՝ շնորհիւ իրենց ժրաջան ուսուցչուհւոյ՝ կարի, ձեւի, ինչպէս և ասեղնագործութեան մէջ մեծ յառաջադիմութիւն ցոյց կուտայ, մինչեւ թաղեցի օտարազգեաց ոմանց՝ շրջազգեստի, ճերմակեղինաց նաեւ զանազան ձեռագործաց յանձնարարութիւններու համար դիմել վարժարանիս։ Միթէ չէ՞ հնար զի եւ թաղեցի ազգայինք այդ տեսակ պիտոյից համար մի եւ նոյն ընտրութիւնն ունենան. անշուշտ եւ նոքա օտարազգեաց չափ գոհ պիտի մնան, եւ վարժարանս պիտի օգտուի եւս առաւել։

Այս ամեն յաջողութեամբք մեծ իրաւունք ձեռք բերած կը լինի անշուշտ Հոգաբարձութիւնս՝ դիմելու Թաղեցւոց ձեռնտուութեան դիմելու, մանաւանդ այս տարի որ, ինչպէս ի վեր անդր յիշեցինք, գրասեղանաց անհրաժեշտ չինութեան պէտք ալ կայ, եւ վստահ է թէ որպէս ներկայացմանց առթիւ վրկուած տոմսակներն կ'ընդունուէին յօժարութեամբ, պիտի ընդունուին իւր նուիրատոմսերն ալ, որք կը խոստանան աւելի մեծ արդիւնք արտադրել, քանի որ այս միջոցաւ ծախուց դուռն կը մնայ փակ։

ՏՐԴԱՏ ՏԱՏԵԱՆ

ԻՆՖԼՈՒԷՆԶԱ ԿԱՄ ԿՐԻԲ

Ամիս մը առաջ, և ալ աւելի, խոստացայ գրել այս ախտին վրայ որ Արեւելքէն Արեւմուտք և Հիւսիսէն Հարաւ տեղ չթողուց ճարակեցաւ. սակայն ամենամեծ գիտնականաց և բըժշկաց մէջ այնչափ անհամաձայնութիւն կար, որ կարելի չէր ամփոփ գաղափար մը կազմել լրագրական յօդուած մը գրելու համար։

Մինչդեռ ոմանք այլափոխեալ տանկ մը կ'ընկատէին զայն, այլք բոլորովին ուրացան այսպիսի այլափոխում մը և ըսին որ Ինֆլուէնզան ամեն մարդու գիտցած կրիբն է։ Այս մասին համագումարն գրեթէ գոյացած է. և ինչպէս որ ես ալ հաստատեցի Փարիզի գործնական բժշկութեան ընկերութեան մատուցած տեղեկագրիս մէջ (1), տանկն ու կրիբը տարբեր հիւանդութիւններ են, և եթէ երբեք այժմեան ինֆլուէնզայի նշաններուն մէջ տանկի նշաններ ալ երբեմն կը տեսնուին, այս բաւական չէ խառնելու երկու հիւանդութիւնները որոնք հիմնական տարբերութիւններ ունին։

Ինֆլուէնզան կամ կրիբը այնչափ բազմաթիւ անուններ ունի որչափ ունէր տանկը. Հօրէտ, Բոտ, պօնժօ, թօթօն, Բէբէբ Բօուն, թօթէն մոլաստ ըեուս (ռուսական ախտ) ևն. ևն.

Այս հիւանդութիւնը մէկ նայուածքով հարբուխ մը կրնայ նկատուիլ, սաստիկ հարբուխ մը որ քթին, կոկորդին, փողերուն, վերջապէս շնչառական գործարաններուն կրնայ իջնել։ Սակայն մեծ տարբերութիւնն զոր ունի հարբուխէն սա է որ ընդհանուր մարմինը, առողջութիւնը այնպէս իմն կը սարսէ որ կ'ստիպէ անկողին մնալ հիւանդացողը, բան մը որ դուն ու րեք կը պատահի պարզ հարբուխներու մէջ, որչափ ալ սաստիկ ըլլան ասոնք։

Ուրեմն ինֆլուէնզան թիֆոյի կամ քոլերայի նմանող հիւանդութիւններէն մէկն է. ունի հարկաւ միքրոպ մը զոր գտնել կը յաւակնին բազումք՝ ի Վիեննա և ի Փարիզ, միքրոպ՝ որ կ'արտադրէ կարգ մը թոյներ, թունաւորելու համար ամբողջ մարմինը։

Սովորաբար ինֆլուէնզան կ'սկսի սաստիկ դողով մը, ճիշդ ջերմի պէս, որուն կը յաջորդէ տաքութիւն մը որ յոյժ նեղիչ է։ Սաստիկ գլխու ցաւ կայ, որ մինչեւ իսկ խելագարելու աստիճան կրնայ սաստկանալ. Նոյնպէս մէջքի, ծունկի և մսերու ցաւեր։ Փըռնգտալ, ձայնը քաշուիլ, հազալ սովորական բաներ են։ Հազը երբեմն շատ սաստիկ և յամառ է, այնպէս որ դեղերն իսկ օգուտ չեն ըներ։ Ջերմութիւնը մինչեւ 39½ կ'ելնէ, և ըստ իս, երբոր անցնի այս աստիճանը, ուրիշ հիւանդութիւն մը խառնուած է զոր պէտք է յերեւան հանել։ Թոքէն, բերնէն, ականջէն, ծննդական գործարաններէն և աղիքներէն արիւնահոսութիւն շատ տեսնուած է։ Տանկին պէս դուրս տալ չունի։ 300 էն աւելի հիւանդաց մէջ երկու կամ երեք հոգի տեսայ որ օձուկի (երլանճըդ) նըման կարմրութիւն մը ցոյց տուին։ Երբեմն հիւանդները կը փսխեն, այն աստիճան որ անկարելի կ'ըլլայ ո'չ դեղ առնուլ, ո'չ սնունդ։ Երբեմն ալ խիթ և փորհարութիւն կը պատահի։ Սովորաբար փայծաղը կը մեծնայ։

Երկու երեք օրէն, շատ շատ շաբաթ մը ինֆլուէնզան կ'աղէկնայ. սակայն ամենափոքրիկ անզգուշութիւնք, մանաւանդ ցուրտին համար, շատ վըտանգաւոր կրնան ըլլալ։ Այսպէս կըրնանք ըսել որ անոնք որ մեռան Ինֆլուէնզայէն, անպատճառ անզգուշութիւններ ըրին, և կամ առաջուց թոքի կամ սրտի հիւանդութիւն ունէին։ Արդարեւ ապացուցուած է որ այս երկու գործարանաց հիւանդութեամբ վարակեալ անձինք մեծաւ մասամբ չեն կրնար դիմանալ ախտին։

Թոքատապը (սաթլիճան) երբէք այնչափ շատ տեսնուած չէր որչափ այս տարի. ուրեմն արդիւնք էր տիրող ախտին որ մեծ յարաբերութիւն ունի անոր հետ։ Ուրիշ ապացոյց մը թէ այս տարուան թոքատապերը տարբեր են սովորական թոքատապերէն, այս վերջնոց մէջ գտնուած միքրոպներ (բնեօմօգօգ) գտնուած չեն առաջնոց մէջ ըստ մանրադննին հետազօտութեանց։

Ինֆլուէնզան կրնա՞յ թիֆոյի ծընունդ տալ. աւասիկ խնդիր մը զոր թերեւս առաջարկեն ոմանք, ինչպէս ըրին տանկի համար։ Դիտուած է որ կրիբէն ետք թիֆոյ կրնայ գալ, ինչպէս ուսուցիչ Բոդէն տեսած է։ Մենք ունեցանք նոյնպիսի հիւանդ մը որ այժմ Գաղղիական հիւանդանոցն է և որ ինֆլուէնզայէն ետքը, թիֆոյի արգանեցաւ։ Կ'երեւի թէ կրիբը ոչ միայն թիֆոյի, այլ նաեւ կարգ մը ուրիշ հիւանդութեանց հրաւիրող մ'է։

Ինֆլուէնզան փոխանցի՞կ է. այո՛. ուրիշներ ինչ որ կ'ուզեն թող ըսեն, Բէգդեւ, նշանաւոր ուսուցիչը, կ'ընդունի թէ փոխանցիկ է. ես ալ փոխանցման բացորոշ փաստերն ունիմ։

Ի՞նչ ընելու է այս ախտին դէմ։

Առողջապահական սովորական բաներու վրայ պնդել անօգուտ ջանք մ'է. Փանէլա շապիկներ և վարտիքներ հագնելու պէտքին վրայ արդէն քանիցս խօսուած է. ամեն մարդ բօմով կամ թօնէթօվ թէյ խմելը սորվեցաւ։ Ըստ իս, քանի որ հիւանդութենէն խուսափիլ գրեթէ անկարելի է, անձիս փորձովը կը վկայեմ, գոնէ հիւանդ ըլլալէ ետք՝ պէտք եղած դարմանի մասին անզգուշութիւն ընելու չէ։ Եւ սակայն քանիներ տեսանք որ հիւանդութիւնն առ ոչինչ փրել ուզելով, ծանրապէս պառկեցան և մինչեւ իսկ իրենց կեանքովը տուժեցին։ Քանիներ տեսանք որ առաջին քանի մը օրերու ստիպողական հանգստութենէ ետք, դուրս ելնել փութալով, թոքատապ մը առին։ Քանինե՜ր տեսանք որ մերթ ագահութեամբ և մերթ կծծութեամբ չիչ մը Հիւնեատի ջուր և ափ մը սօլֆաթօ առնելով չարաչար հիւանդացան։

Ուստի ամենալաւ խրատը զոր կըրնանք տալ մեր ժողովրդեան, սա է. անմիջապէս բժշկական խնամոց դիմեցէք, եթէ կ'ուզէք ապահով և աժան կերպով ողջանալ։

Ինչպէս ըսած է նշանաւոր առողջաբան Ռօչար, ամենէն մեծ խնայողութիւնը մարդուս համար, առողջութեան համար վատնուած ստակն է։

Ամենաճշմարիտ ճշմարտութիւնն այս է։

ՏՈՔԹ. Ռ. ՌՈԲԻՆՍՈՆ

---

(1) Société de médecine pratique, Bulletins et Mémoires 1890 janvier.

ՃՕ. ԲԱՆՏԷԼԻՏԻՍ ԲԱԲԱ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՁՈՒԽԱՅԻ
171 Ղալաթիա Փէրշէմպէ-պազար փողոց 171

Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ յաճախորդացս թէ, նորոգութեանց պատճառաւ, վաճառատունս առժամաբար փոխադրած եմ ի Խալիլ Փաշա խան թիւ 13 և 17, ուր պիտի մնայ քառասուն օրի չափ։

Ճօրճի Բանտելիտիս Բաբա
Ղալաթիա 8/20 յունվ. 1890
283 8—10

ՀԱՅ ԹԷՅԱՎԱՃԱՌ
Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ և Ց. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ
10 Ճէլալ-պէյ խանի տակը 10
ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ, ՃԱՎԱՅԻ ԵՒ ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ
ԸՆՏԻՐ ԵՒ ԱԺՈՐԺԱՀԱՄ ԹԷՅԵՐ

Վաճառատունս իւր հաստատութենէն ի վեր իւր ուղղութեամբ, պատուաւորութեամբ և անխարդախ գործառնութեամբ ստացած հռչակաւ, թէ գաւառներու մէջ և թէ յաստիս խիստ շատ յաճախորդներ գոհ ըրած է։

ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ
ՄԵԾ ԵՒ ՓՈՔՐ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ
ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ 52

ԳԱՂՏՆԻՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ
ՄՈԴՈՒԹԵԱՆ

Հեղինակք
Յովհ. Գասպարեան և Յովհ. Գազանճեան
Բովանդակութիւն

Ներեւակայութիւն.— Երազ.—Ներեւմուտք մոգական.—Հեռատեսութիւն և ծածկատեսութիւն.—Տեսիլք առ աչօք.—Նախազգացում.—Գուշակութիւն.—Կենդանային Մագնիսականութիւն.—Անհնարութիւն եւ այլն.

Այս գիրքն որ 432 մեծադիր երեսներէ բաղկացեալ է, իւր արտաքոյ կարգի հետաքրքրական, հմայլից եւ օգտակար պարունակութեամբն ամեն կարգի անհատից համար ընթերցանութեան մասնաւորապէս արժանի գիրք մ'է. գինն է 15 ղրշ.

Կը ծախուի պահչէ-Գաբու ջրավաճառ Պօղոս աղայի եւ բոլոր հայ գրավաճառաց քով։

Վաճառման կեդրոնատեղին է Պոլիս, Պահչէ-Գաբու ջրավաճառ Ազնաւուրեան Յակոբ աղայի խանութը։
286 5—12

ԱԶԴ

Մայրաքաղաքէս մեկնման մը առթիւ, վարձու տուն մը կայ կարասեօք կամ առանց կարասիքի ի Սամաթիա, կայարանի հանդէպ, ծովեզր, ունի 8 սենեակ, պարտէզ, հոր և ջրհեղ։

Դաշնակ մը ինչպէս նաեւ կարասիք ծախու են։

Դիմել Ղալաթիա Զօգրաֆեանց վաճառատունը։
290 8—8

ՍԳՈԹԻ ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՃԱՌԱԿ
Կ. Պոլիս, 25 սեպտեմբեր 188

Պարոնայք Սգոթ և Պոուն,

Յորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոթի Օճառակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկական խուլային և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս համեղ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է Մօրու ձկան իւղէն և կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Պիլա եալըղ սարը սիմ քեազիպ Թէրփօշ չերիտի պին ալթը եիւզ մէթրօ, պէշէրի եէթմիշ պէշ փարա.

Կիւմիւշիւ սախթիյան իքի պին իքի եիւզ ատէտ, պէշէրի օն պուչուգ ղուրուշ.

Այագ Թօրվիսի եիւզ ատէտ, պէշէրի օն տօգուզ ղուրուշ.

Նիզամիյէ սարրաֆխանէ անպարը իլէ մուլթազա փայլրիտասը իչուն միւպայեա օլունաճագ իւչ գալէմ էշեա ֆիյաթը մէվզուալէրի իլէ Թալիպլէրի էօհանէսինատէ օլուպ քեանունի սանինին եիրմի տօգուզունճու պազար կիւնիւ գատար միւնագասայա պիլ իհրա մէգ[illegible] քիւր կիւնտէ գարարը գաթիլէրի վէ րիլէճէկլէրինտէն իհալէյէ կիւնի տահի եւզընտէ Թէնզիլաթը իլէ պազիլ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

25 քեանունի սանի 1890 215
Նօ. 13 2—3

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Եանեա վէ Բրէվէզա վէ Լորոս մէվգիլարընտա պուլունան ասաքիրը Շահանէ իաշէսի իչիւն մահալլինճէ միւնագասայա գօնուլան էրզին պուրաճա իհալէսի Թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

25 քեանունի սանի 1890 286
Նօ. 14 2—3

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Պէգ փադիշահի հիւմայունինտա [illegible] 45 փարայա [illegible] Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

24 քեանունի սանի 1890 213
Նօ. 12 3—3

ԺԱՆ ԲՍԱԼԹԻ ‖ JEAN PSALTY
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1867ին
ՄԹԵՐԱՆՑ ԵՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՐԱՍԵԱՑ
Վաճառատունն ի Բերա Գալաթիոյ փողոց Թագաւոր. պաշտօնատան դիմաց
Գործարան ի Պանկալթը թիւ 657
Մասնաճիւղք Կալաթիա թիւ 127 և Պանկալթը թիւ 659
Գինները խիստ աժան են

Ամեն տեսակ կարասիներ ննջարանի, սեղանատան, գրասենեակի և սրահներու [illegible]
50

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

111

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԸՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 2,085,347

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 967,900

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. Նաև եթէ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասնին 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտաւէտ պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիոն խանի մէկին նն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** *Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց*

ԺՈՐԺ ԷՖԹԻՄԻԱՏԻՍ

Գալաթա Աշըր Էֆէնտի խանի ներքեւ Թիւ 17

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Հովանոցներու յատուկ Օ ՌՈՊԸՆՍՈՆ *մթերանոցի հիմնադիրը, Պ. Ժորժ Էֆթիմիատիս, կը ծանուցանէ իւր բազմաթիւ յաճախորդաց և պատուարժան հասարակութեան թէ Աշըր Էֆէնտի խանին ներքեւ գտնուած իւր թիւ 15 մթերանոցն, ամբողջ ապրանքներով ուրիշի փոխանցած և նոյն խանի ներքև թիւ 17 վաճառատունը բացած է։ Այս նոր վաճառատան մէջ կը գտնուին թէ՛ արանց և թէ կանանց համար ամեն տեսակ մետաքսեղէն ու բրդեղէն հովանոցներ, բրդեայ գուլպաներ, ֆանելաներ, թաւիշօ տաբատներ, ձեռաց սրբիչներ, անձեռոցներ, թաշկինակներ և այլ այդ կարգի ապրանքներ, բոլորն ալ խիստ դիւրամատչելի գըներով։* 44

Ա. ՄԱՅԵՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Բերա, Թիւնէլի հրապարակ և Պոլիս, Կամուրջին գլուխը
Ձմրան համար մեծ քանակութեամբ
Նոր հանդերձներ եկած են
ՉԱՓԱԶԱՆՑ ԱԺԱՆ ԳՆԵՐՈՎ.

ՎԱՃԱՌԱՀԱՆԴԷՍ
ԲԱՐԻԶԵԱՆ ՆՈՐ ԱՊՐԱՆԱՑ
ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ 287

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՇԱՐԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՁՈՒԹ ԻՒՂ

Իբրօֆօսֆիդ ով շօրլ ու սոտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբրօֆօսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց Ճօղածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԻՐՉԷԼ 84

ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԽԻՂՈՑ ԱՆՀԱՄՈՆ ԵՒ ԱՆՀՈՏ

HUILE DE HOGG

ՄՈՐՈՒ ՁԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ

Որոյ ազդուութիւնն հաստատուած է 25 էն աւելի տարիներու փորձով հետեւեալ հիւանդութեանց համար. կուրծքի հիւանդութիւն, Թոքախտ, Թոքառաջեց հիւանդութիւն, հազբուխ, յամառ հազ, խոյլ, աւշային գեղձերու ուռոյցներ. մորթի հիւանդութիւնք, սըքեւն, սպիտակ գաշտամ, ընդհանուր տկարութիւն եւայլն. Նաև տկար և փափկակազմ տղաքները զօրացնելու համար շատ դիւրաւ կը խմուի։ Օգտակար է միմիայն բնական իւղերէն և մանաւանդ անոնցմէ որ շահասիրական նպատակներով բնական իւղերու տեղ և երբեմն ալ անոնցմէ աւելի ազդուութիւն և ախորժ համ տալու համար շինուած են։ Այն իւղերն ուրիշներէն չեն ճանչցուիր բայց միայն ստամոքսը ընդդրունայն զզուելու և հոգնեցնելու. երբեմն շատ վտանգաւոր ալ կրնան ըլլալ։

Բնական և զուտ ձկան իւղ գտնելու ապահովութեան համար պէտք է գտնել ՀՕԿԻ ԻՒՂԸ, որ եռանկիւնի շշերով կը ծախուի։ Պահանջել հօկի անունը և Բարիզի բժշկական ճեմարանին քիմիական գործոց գլուխ Պ. Լըսիւէօրի վկայութիւնը որ իւրաքանչիւր շիշի էթիքէթին վրայ կը գտնուի։ Տէլլա Սուտայի եւայլ Պոլսոյ համբաւաւոր դեղավաճառացքով կը գտնուի։ 1883 տարւոյ յունուար 1 էն սկսեալ հօկի մորիւ ձկան բնական իւղի շիշերուն էթիքէթներուն վրայ Գաղիոյ կառավարութեան կնիքն պիտի գտնուի։ ուրեմն այս մասին ուշադրութիւն ընելու։

գործարանի նշանը։

Թուրքիոյ համար [illegible] Պ. Գ. ՏԱՂՃՕ, [illegible] 83

ԽԼՈՒԹԻՒՆ

Եւ ըզգլխոյ գլխու մէջ։ Միջոց իւր տան մէջ բուժելու զայնս, առանց ընդհատելու իւր պարապմունքն։ 30 սանդիմ ղրկելով կ'ստացուի 132 երեսով պատկերազարդ տետրակ մը։ Դիմել առ 18

M. Nicholson, 4, rue Drouot, Paris

ԼԱ ՌՈՒԱՆԷԶ

LA ROUENNAISE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837

Կեդրոնատեղի 18, Սէն-Մառք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ, 4,000,000, *Վճարեալ վնասներն իբր* 30,000,000

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակս ընդհանուր գործակալութեան, Ղալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, Թիւ 2, Ճէրէմեան խան, Գամճեայի Պանգային դիմաց։

Ընդհանուր գործակալք բովանդակ Թուրքիոյ և Յունաստանի
ՍԻՄՈՆ ՔԱՑԵԼԻԵԱՆ և ԸՆԿ.

166

"ՖՈՐԹՈՒՆԱ"

Ընդհանուր ապահովագրական Անանուն Ընկերութիւն

Հիմնեալ ի Պերլին յԱմին 1868
Դրմգլխ. 1,875,000 Ֆր.
Պհեստ. դրամ 1,337,000 »

"ՏԻՒՍԷԼՏՕՐՖԷՐ"

Ծովային, Գետային եւ Ցամաքային ընդհանուր ապահովագրական Ընկերութիւն

Հիմնեալ ի Տիւսէլտորֆ, 1845
Դրմգլխ. 3,750,000 Ֆր.
Պհեստ. դրամ 3,099,367.15

Ընկերութիւնքս որք միացեալ են Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ, փոխադարձ երաշխաւորութեամբ կ'ապահովագրեն ամէն տեսակ վաճառք և դրամածրարներ, ընդդէմ ծովային, գետային և ցամաքային փոխադրութեան վտանգաց, խիստ շահաւոր պայմաններով։

ՀԱՆԶԷԱՏԻՇԷ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Հիմնեալ ի Համպուրկ յԱմին 1874

Դրամագլուխ 3,750,000 Ֆր.
Պահեստի դրամ 600,000 »

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի ամէն տեսակ կալուածներ, կարասիք, մթերանոցներու և վաճառատանց մէջ ապրանքներ, ամենաշահաւոր պայմաններով։ 191

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ ուզողներ կը հրաւիրուին դիմել առ ՏԻՐԱՆ Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ, *ընդհանուր գործակալ վերոյիշեալ երեք ընկերութեանց. ի Պոլիս, Պաղչէ-Գաբու Րասիմ Փաշա Խան, թիւ 13 և 14։*

ԵԹԷ ԿԸ ՀԱԶԱՔ

ԱՌԷՔ ՄԻԱՅՆ

ԺԷՐՕՏԷԼԻ ԲԱՍԴԻՅԼՆԵՐՆ

ՆՈՐՎԷԿԻՈՅ ՄԱՔՈՒՐ ԽԱԾՂԷՆՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

Որք ծծուելով եւ ուտուելով կը ներգործեն ընդդէմ Հարբուխի, Պրոնշիդի, Դուռի, Շնչարգելութեան Ձայնի կերկեման Խուչակատարի եւլն. Ամեն բժիշկք կը յանձնարարեն ԺԷՐՕՏԷԼԻ ԲԱՍԴԻՅԼՆԵՐՈՒ գործածութիւնն եւ կ'արգելուն գործածել լայծղանի ալ ևս այլ շաքարամատերէն

ԱՆՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆՔ
Խայծղանի չարաչարաներու

1. ՄԱՐՍՈՂԱԿԱՆ ԽՈՂՈՎԱԿՆ, *ուստից իջնէն խայծղանի կարգը և անլուծելի զանազան ատ կներն որք իրենին մէջ չլուծուելով կ'են թան ստամոքսը կ'իյնան, առանց դոյզն ինչ խայծղան հաչորդի ու շնչառական խողովակաց որոց ասհմանեալ են.*

2. ԽՈՂՈՎԱԿԻՆ ԾԱՅՐԻՆ *խայծղանի հատիկները կը մտնեն ստամոք ի մէջ և զայն բեռնաւորելով շաքարով և խեժալինի նիւթերով, յառաջ կը բերեն ստամոքսի անհանդստութիւններ.*

3. ԱՂԻՔՆԵՐՈՒՆ *մէջ կը շարունակուին այս հատիկներուն պատճառած անհանգստութիւնք և յառաջ կը բերեն Բորբոքում, վէրք, խիթ, եւլն. իրենց պաշտնական ափիոնի, մորֆինի պատճառաւ.*

ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆՔ
Ժէրօտէլի բասդիյլներու

Ա. ՇՆՉԱՓՈՂերուն *մէջ ժէրօտէլի բասդիյլներու գոլորշի, նեբը մեծապէս կը ներգործեն իրենց առողջարար և կազդուրիչ յատկութեամբ, քանի որ կը շնչուին ու կը ծծուին։*

Բ. ԹՈՔԵՐՈՒՆ *մէջ մէն մի շնչառութեամբ կը հասնին ժէրօտէլի բասդիյլներու գոլորշիներն և բնականաբար տարածուելով ամիջապէս ի գործ կը դնեն իրենց փրկաւէտ ազդեցութիւնը.*

(Բարիզի բժշկական ամենէն կարևոր լրերին, կազէթ տը Օբիթօ. այսպէս կը խօսի բասդիյլնին ու վրայ. «Պ. Ժէրօտէլ պարզ միջոց մը գտած է խայծղանը մտցնելու համար շնչափողերու ամենէն նուրբ թելերուն մէջ, առանց պարունակելու վնասակար նիւթեր։ Այս պայմաններով խայծղանին ազդեցութիւնն այնքան արագ է որ քանի մը բասդիյլներ կը բաւեն հազը դադրեցնելու։»)

ԺԷՐՕՏԷԼԻ ԲԱՍԴԻՅԼՆԵՐՆ *անհրաժեշտ են ամեն անոնց որք ձայներնին կը յոգնեցնեն, արձակ օդի մէջ կ'աշխատին կամ իրենց պարապմանց պատճառաւ ստիպուած են գրգռիչ գոլորշիներ կամ փոշիներ ծծել, ինչպէս Գործաւորք, Զօրականք, Կառավարք, Նրգիչք, Դերասանք, Ուսանողանք, Փարագիչք, Փաստաբանք, Հռետորք, Դասախօսք, երկաթուղեաց Պաշտօնեայք եւ եւ։*

Տարին 100,000է աւելի մարդիկ կը բժշկուին այս Բասդիյլներով եւ Պ. Ժէրօտէլ 40,000է աւելի շնորհակալեաց նամակ ունի.

Ժէրօտէլի Բասդիյլներն են խայծղանի միակ բասդիյլներն որք փորձառուած են Բարիզու 1878ի Տիեզերական ցուցահանդէսի կողմէ, Նախարարական որոշմամբ և ըստ խորհրդոյ Առողջապահական խորհրդոյ փորձերու ենթարկուած են, և Ռուսիոյ մէջ թոյլատրուած են կայսերական կառավարութեան կողմէ, ըստ հաւանութեան բժշկական խորհրդոյ.

Իւրաքանչիւր տուփ կը պարունակէ 72 Բասդիյլ, ինչպէս և Ժէրօտէլի գործածութեան եղանակը. Պահանջել գործարանի նշանը

Ա. ԺԷՐՕՏԷԼ, *դեղագործ ի Սէն-Մէնհուլ, (Ֆրանսա)*

Կ. Պոլիս Պ. Մարշէ Դեղագործական Մթերանոցն, Դեղարանք Ն. և Ժ. Քանզուք եղբարք, Թիլթսա, Նէտէլլա, Թէոտորիտէս, Վիէննա Քոսսալեան, Տ. Մ. Մէզիքի, Ա. Դատորիատէս, Ս. Քէադորիտէս, Նէտոլլօս, և Ընկ. 86

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլէյէ և Բօրտօ [illegible]

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 300 Փրանք
Բ. » 220 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԸՐՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Մէլլէթ
371 *Մումհանէ փողոց, Թիւ 14*

ՍԱԼԻՀ ՍԸՏԳԸ

ՊՈԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՊԱՅԱԶԻՏ, ՕԴՃՈՒԼԱՐ ՊԱՇԸ ԹԻՒ 61

Արանց, կանանց և տղայոց համար ամեն կարգի գեղեցիկ ու դիմացկուն կօշիկներ կը պատրաստուին Ֆրանսական առաջնակարգ ապրանքներէ։ Այս խանութը դիմող յաճախորդք մեծապէս գոհ պիտի լինին մանաւանդ գներու աժանութենէն։ 2 թիւէն 4 թիւ կօշիկներու կարով պատրաստուածները հինգ ղրշ աւելի պիտի ըլլան փայտէ գամով պատրաստուածներէն։ 4 թիւէն 6 թիւի համար 5 ղրշի յաւելում մը պիտի ըլլայ այդ տարբերութեան վրայ.

Ղրշ	*տեսակ*	*Ղրշ*	*տեսակ*
85	*ամեն տեսակ կարով պօթին կալոշ*	33	*կնոջ մաւճակ*
52	*սկարփին կարով*	40	*պալատական կալոշ*
140	*կալոշով մոյկ կարով*	70	*կնոջ համար պոթին կալոշ*
65	*պօթին կարով*	45	*16 թիւէն մինչ 21 թիւ պօթին կալոշ տղայոց համար*
80	*մէտ կալոշ գամով*	150	*թէլաթին և ուղտի մորթէ մոյկ*
140	*ամեն տեսակ մոյկ*		
160	*փայլուն մորթէ մոյկ*		

Տղայոց յատուկ կօշիկներու 21 թիւէն վեր եղածներուն համար հինգ ղրշի յաւելուած մը պիտի ըլլայ։ Յատկապէս յանձնարարուած կօշիկներու համար հարիւրին տասը յաւելում մը պիտի ըլլայ այս գնոյն վրայ. 43 17—24

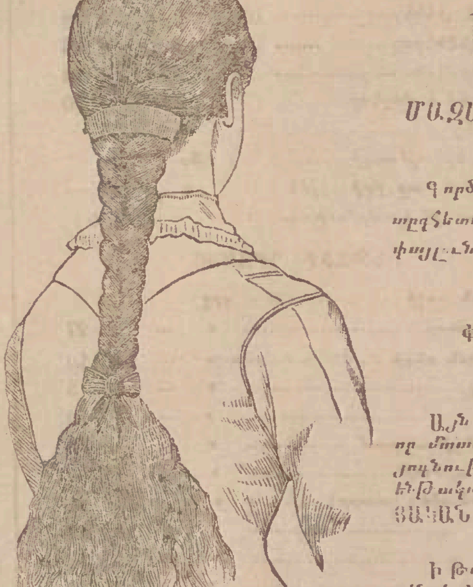

ROYAL VICTORIA

ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ
ԱՆՎՐԻՊԵԼԻ ԴԱՐՄԱՆ
ՄԱԶԵՐՈՒՆ, ՄՕՐՈՒՔԻՆ ԵՒ ՊԵԽԻՆ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԻՐԵՆՑ ՈՅԺՆ ԵՒ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳՈՅՆԸ

Գործածութիւնը դիւրին. Կ'արգիլէ մազերուն թափիլը. Հետզհետէ բայց ապահով արդիւնք յառաջ կը բերէ. Բնական և փայլուն գոյն կուտայ մազերուն։ Գործածութիւնը բազմածախս չէ.

ՆԵՐԿ ՉԷ ՉԷ ԱՅՍ

փափաքեալ արդիւնքն ընդհանրապէս յառաջ կուգայ
10—15 *օր յետոյ*

Այն անձինք որք ծանր հիւանդութիւններէ ելած են, անոնք որ մտատանջութիւններ ունին, կամայք որ կաթ տուած են և մեծ յոգնութեանց ենթակայ բոլոր մարդիկ իրենց մազերը կորսնցնելու ենթակայ են. այս պարագայից մէջ մանաւանդ ՄԱԶԵՐՈՒ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՎԻԳՏՕՐԻԱ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉԸ *կոչուած է,*

ՄԵԾ ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԱՏՈՒՑԱՆԵԼՈՒ

Ի Թուրքիա մեծաքանակ վաճառման համար միակ կեդրոնատեղին է ԼԷՄՈՒՆՏ ԳԱՌՕԱՆ, *Մթերանոց անգլիական, Վոյվոտա. Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։* 68

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ 1686

1890 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 16 ՆԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վօսփորէն իջնող շոգենաւներ

2 — Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. Պէշիք.
2 — Արնաւ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիք.
2 — Եէնիմ. Մէզ. Պէօյիւք. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
1 40 Պէյքօզ Բաշտա. Ջուպգ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ.
2 35 Ռ. Ա. Գավագ Մէզարք. Պէօյիւքտ. Թարպ. Պէյքօզ Բաշտա. Ջուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիքթաշ
3 15 Եէնիմ. Մէզարք. Պէօյիւքտէրէ Թարապ. Եէնիք. Իսթէնիա Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք.
3 50 Մէզպ. Պէօյիւքտ. Թարպ. Պէյքօզ Բաշտա. Ջուպ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյ. Գուզ. Իւսկտ.
5 — Պէյքօզ Բաշ. Ջուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ.
4 30 Եէնիմ. Մէզպ. Պէօյիւք. Թարպ. Եէնիք. Իսթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք.
6 — Եէնիմ. Մէզպ. Պէօյիւքտ. Թարպ, Եէնիք. Իսթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.
7 — Եէնիմ Մէզարք, Պէօյիւք. Թարապ. Պէյք. Բաշտա. Եէնիք. Միրկ Գանլըճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտի. Արնավ. Չէնկէլ. Պէյլ. Օրթագ. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ.
8 15 Ա. Ռ. Գավ. Մէզպ. Պէյիւք. Թարպ. Եէնիք. Իսթէն. Միրկէնռ Ռ. Հիսար Պէպէք. Արնվ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիկ.
9 — Մէզպ. Պէօյիւք. Թարպ. Պէյքօզ. Բաշպ. Ջուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.
10 — Մէզպ. Պէօյ. Թարպ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնվ. Օրթ. Պէշիք.

2 45 [illegible]
3 15 [illegible]
3 35 [illegible]
4 15 [illegible]
5 15 [illegible]
6 15 [illegible]
7 15 [illegible]
8 30 [illegible]
10 5 [illegible]
10 15 [illegible]
11 — [illegible]
11 10 [illegible]
11 30 [illegible]
12 — [illegible]

Պատասխանատու Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ